

OMNES UNUM

(TODOS UNO)

1960
STEV. 5

GLASILO SLOVENSКИH DUHOVNIKOV
V ZAMEJSTVU

KAZALO

Filip Žakelj: Najsvetejše opravilo na zemlji	129
Tone Gosar: Življenje molitve	133
Franc Mihelčič: Smrt	144
Janez Zupan: Delo škofa dr. Gr. Rožmana za Molitveno zvezo	148
Gregor Mali: župniku Skebetu v spomin	151
Anton Orehar: Spiritual dr. Filip Žakelj — srebrnomašnik	153
Novice od povsod	154

Glede vseh upravnih zadev in poravnave naročnine se obračajte naravnost na upravo: Rev. Stanko Škrbe, Ramón Falcón 4153, Buenos Aires, Argentina, ali pa na sledeče sobrate poverjenike:

Kanada: Rev. Anton Vukšinič, 146 Bell Street, Port Colborne, Ontario.

U. S. A.: Rev. Jožef Ferkulj, St. Vincent Home, 1340 N. — 10 Str. Quiney, Illinois USA.

Čile: Rev. dr. Trdan, Caspellán, Hacienda Acuelo, Est. Hospital, Chile.

Italija: Rev. Tone Iskra, Chiesa del S. Nome di Maria, Foro Traiano 89, Roma.

Trst: Rev. Jože Jamnik, Vicolo delle Rose 7 (Rojan), Trieste.

Gorica: Mons. dr. Franc Močnik, Via Don Bosco 3, Gorizia.

Avstrija: Rev. Vinko Zaletel, Viktringer Ring 26, Klagenfurt.

Ostala Evropa: Rev. Zdravko Reven, Grand Rue, 37, Charleroi, Belgique.

Naročnina: Za Argentino in Čile 80 argentinskih pesov. Za U. S. A. 2.50 dolarja. Za vse ostale dežele vrednost zamenjave 2.50 dolarja. Kdor želi, more poravnati naročnino z mašnimi štipendiji. To velja zlasti za Evropo. Opraviti je treba tri sv. maše. Naj nihče ne opravi maš prej, dokler mu ni sporočeno, da so namenjeni zanj že določeni. Maše, za katere nam ni sporočeno, da so sprejete oz. opravljene, smatramo za neopravljene in naročnino za neporavnano.

Uprava

OMNES UNUM

GLASILO SLOVENSkih DUHOVNIKOV V ZAMEJSTVU

LETO VII.

1960

ŠTEV. 5

NAJSVETEJŠE OPRAVILO NA ZEMLJI

Filip Žakelj, Argentina

Ob koncu junija 1960 smo obhajali petindvajseto obletnico evharističnega kongresa v Ljubljani. Vsaj nekaj slovenskih duhovnikov in vernikov se je moglo udeležiti sedemintridesetega mednarodnega evharističnega kongresa v Münchenu. 8. avgusta 1960 je preteklo petdeset let odkar je sv. Pij X. izdal odlok „Quam singulari“ o zgodnjem sv. obhajilu otrok. To leto se spominjamo dveh svetih duhovnikov: ko sv. Cerkev slavi tristoletnico smrti sv. Vincencija Pavelskega, velikega svetnika krščanske ljubezni (u. 27. sept. 1660) (1), in stoletnico smrti sv. Jožefa Cafassa, nebeškega zavetnika italijanske duhovniške unije (u. 23. jun. 1860) (2). V zadnjih tednih nam je sv. Cerkev pokazala na dva nova velika vzornika, ko je sv. oče Janez XXIII. po enakomočni kanonizaciji v lateranski baziliki razglasil za svetnika škofa in kardinala Gregorija Barbarigo, na nedeljo presvete Trojice 1960 pa v vatikanski baziliki slovesno prišel v zbor svetnikov Janeza de Ribera, patriarha in valenciškega nadškofa. Živo sta nam zadnje mesece v spominu dva naša domača velika duhovnika: rajni ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman ter pokojni nadškof in kardinal dr. Alojzij Stepinac. Letos imamo doma in v tujini kar precej dolgo vrsto biseromašnikov, zlatomašnikov in srebrnomašnikov med slovensko svetno in redovniško duhovščino. Hkrati pa skromno slovensko izseljensko semenišče, kjer je zrastle kar lepo število slovenskih duhovnikov, slavi svojo petnajstletnico. Toliko duhovniških in evharističnih spominov nas kar sili, da se bolj poglobimo v duhovnikov odnos do evharističnih skrivnosti. Sv. oče Janez XXIII. v nagovoru ob priložnosti stoletnice, odkar je bl. Peter Julijan Eymard svoji družbi evharistincev ali zakramentincev pridružil še druge verske organizacije v čast presv. Rešnjemu Telesu, omenja kar sedem evharističnih skrivnosti in pobožnosti, ki morajo biti duhovnikom in vernikom posebno drage. To to: daritev sv. maše, sv. obhajilo, blagoslov s presv. Rešnjim Telesom, obiski presv. Rešnjega Telesa, ki biva v naših tabernakljih, slovesno izpostavljanje presv. Rešnjega Telesa v češčenje, sv. Popotnica in slovesna procesija s presv. Rešnjim Telesom (3). Morda bo prav, da se ob tolikernih evharističnih in duhovniških jubilejih n. pr. znova vsaj malo zamislimo v skrivnostno daritev sv. maše. Nekaj prav preprostih stvari poudarimo.

Sv. oče Janez XXIII. je že tolikokrat v svojih nagovorih in okrožnicah dušne pastirje in njihove ovce opozarjal na to skrivnostno daritev. Tako n. pr. pravi v nagovoru, ki ga je na tretjo predpostno nedeljo letos (28. febr. 1960)

imel v baziliki sv. Petra: „Sv. maša je češčenja vredna daritev, v kateri je Sin božji hkrati žrtev, duhovnik in božje veličastvo, kateremu se daruje ista daritev kakor na križu, ki se neprenehoma ponavlja v nekrvavi skrivnosti.“ Potem pa vzklika: „Kakšen zaklad imamo v sveti maši!“ Pa kako pogosto — bi rekli — ga puščamo ob strani. Zdi se, da jih mnogo gre mimo ter ne zapazijo tega neizčrpljivega studenca luči, milosti in svetosti.“ (4)

Rajni ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman, ki nas je ne le z besedo, marveč in predvsem tudi z zgledom učil ceniti najsvetejše skrivnosti, pa je nam duhovnikom zapisal: „Mašniki smo: maša je centralna točka naše službe. Vse drugo duhovniško delo, ki nam je naloženo, se nanaša končno na to točko. Ali kot priprava: jutranja meditacija, spovedovanje, anticipiran brevir... Ali kot zahvala: neposredna gratiarum actio, vse molitve, delo in trpljenje 'današnjega dne', kakor smo rekli pri jutranji molitvi. Ali kot sad svete maše: dejanske milosti ves dan poleg pomnožene posvečujoče milosti, po kateri dobi vse naše poklicno delo in vse žrtve naše službe v božjih očeh večjo vrednost, moč v skušnjavah in trpljenju, zvestoba in vztrajnost v poklicu. Vse to izvira iz svete maše. Vse delo vsak dan pridruženo temu središču, sveti maši, je blagoslovljeno.“ Potem pa tako iskreno nadaljuje: „Maša je naše najsvetejše opravilo. Nič večjega, nič vrednejšega, nič pomebnejšega ne moremo storiti. Naš katekizem je na vprašanje: Kaj je sveta maša? odgovarjal: 'Sveta maša je najsvetejše opravilo na zemlji.' Kadar sem na vizitacijah slišal ta odgovor iz otroških ust, me je vselej pretreslo in zadelo v srce: Ali je sveta maša meni res najsvetejše opravilo? Objektivno je katekizmov odgovor resničen, vprašanje pa je, ali je meni in tebi in nam vsem tudi subjektivno resničen?“ (5)

To najsvetejše opravilo moramo kot najdražji zaklad odkriti in vedno bolj spoznati pod dogmatičnim, moralnim, asketičnim, liturgičnim in zlasti tudi pastoralnim vidikom. To lahko storimo, da resno preučujemo te stvari — počasi, saj ni mogoče vsega hkrati — prebiramo kot duhovno branje, premolimo pri obiskih presv. Rešnjega Telesa; še lepše pa napravimo, da kot člani Zveze duhovnikov častilcev presv. Rešnjega Telesa premišljujemo pri enournem češčenju presv Rešnjega Telesa.

Pastoralne inštrukcije za ljubljansko škofijo, ki so izšle po škofijski sinodi leta 1940, tudi dajejo duhovnikom tole navodilo: „Duhovniki naj leto za letom prebirajo in študirajo temeljite mašne razlage; meditirajo naj o sveti daritvi in v molitvi naj se uglabljujejo v mašne formularje. Navadijo naj se, da bodo z notranjo in zunanjo pobožnostjo vršili svete skrivnosti; v ta namen je poleg drugega potrebno tudi, da dobro poznajo rubrike in se jih točno drže.“ (6)

Sv. oče Janez XXIII. je znova poudaril na rimski sinodi proti koncu januarja 1960 nujno potrebnost temeljite duhovniške izobrazbe. Pravi pa, naj se varujejo samo površnega znanja iz raznih brošur in revij, ki dostikrat glede nauka niso neoporečne, marveč naj črpajo svoje filozofsko, bogoslovno, cerkvenopravno in drugo dušnemu pastirju potrebno znanje iz prvih virov. Sem spadajo tudi temeljito teoretično in praktično poznanje svetega bogoslužja. O tem se sv. oče Janez XXIII. prelepo izraža. Poznanje svete liturgije in njena izvedba v praksi se mu zdi kakor preljubek vrt, ki je posejan s prijetno dehtečimi cveticami in posajen z visokimi, veličastnimi drevesi (7).

Če bomo v živi veri dobro poznali presveto daritev svete maše, jo bomo bolj cenili ter se nanjo najprej lepo pripravili.

Potrebna je dobra daljna priprava: skrb, da ohranjamo in množimo v sebi nadnaravno življenje ter daritvenega duha. Če ga kaj polomimo, obudimo čimprej, zlasti pa pri posebnem in splošnem izpraševanju vesti čimbolj popolno kesanje. Zlasti ne zanemarimo pogostnega prejemanja zakramenta svete pokore, ki nam je v tujini zaradi dostikrat tako čudnih in hudih okoliščin še posebno potreben. Pastoralne inštrukcije za ljubljansko škofijo nas takole spodbujajo: „Sveta spoved je tudi za duhovnika zakrament usmiljenja. Gospod sam nam je dal v njem najboljši pomoček zoper naše slabosti. Ali je mogoče, da se dobe duhovniki, ki drugim naročajo, naj si takoj po padcu, pa tudi sicer tedensko, štirinajstdnevno, v dobri spovedi izpirajo dušne madeže, sami pa po mesece hodijo okrog z zaprašeno in umazano dušo? Za rane drugih imajo pripravljeno vino in olje, sami pa leže ranjeni ob poti in se ne oklenejo roke sobrata, ki bi jih tako rada dvignila. Kolikor je od nas odvisno, si izberimo stalnega, pobožnega spovednika, ki bo imel na skrbi naše duhovno življenje in ki nas bo tudi resno opomnil in posvaril, kadar bo to potrebno.“ (8)

Posebej je zanimivo, s kolikšno resnostjo Pij XII. vsaj v dveh velikih okrožnicah: v *Mystici Corporis Christi*, v veliki liturgični okrožnici „*Mediator Dei*“, posebej pa tudi v apostolskem opominu duhovnikom „*Menti nostrae*“ naglašava važnost pogostne sv. spovedi, posebej tudi za duhovnike. (9) Takole n. pr. govori z vso resnostjo v okrožnici o skrivnostnem telesu Kristusovem: „Iz napakega prepričanja izhaja tudi zmota tistih, ki trdijo, da ni treba — kakor pravijo — toliko poudarjati važnosti pogostne spovedi malih grehov, ko je več vredna tista splošna spoved, ki jo Kristusova nevesta s svojimi v Gospodu združenimi otroki vsak dan moli po duhovnikih, ki pristopajo k oltarju. Res se morejo, kakor veste, častiti bratje, taki grehi na razne zelo hvalevredne načine poravnati; toda za vsakdanje čilo napredovanje po poti kreposti hočemo kar najbolj priporočiti tisto pobožno navado pogostne spovedi, ki jo je Cerkev uvedla po navdihu Svetega Duha.“ Nato pa okrožnica našteva kar osem velikih dobrot pogostne sv. spovedi: „1. Po njej se pomnožuje pravo spoznanje samega sebe; 2. raste krščanska ponižnost; 3. se izkoreninja pokvarjenost nravi; 4. se premaguje duhovna zanikrost in otopelost; 5. se očiščuje vest; 6. se krepi volja; 7. se nudi dušam koristno vodstvo; 8. in se po moči tega zakramenta pomnožuje milost.“ Končuje pa Pij XII. takole: „Tisti ki bi v vrstah duhovskega naraščaja zmanjševali in odvzemali spoštovanje pogostne spovedi, naj vedo, da so začeli nekaj, kar je Kristusovemu duhu tuje in za skrivnostno telo našega Zveličarja kar najbolj pogubno.“ (10)

V apostolskem opominu „*Menti nostrae*“ pa Pij XII. govori najprej o duhovnikovem izpraševanju vesti: „Naj ne opusti vsakdanjega izpraševanja skrivnosti svoje vesti in dajanja računa o sebi; to je brez dvoma tolikega pomena: hkrati za preiskavo duhovnega življenja preteklega dne, hkrati za odstranitev tistih ovir, ki rast kreposti ali zavlačujejo, ali pa jim že naprej stavijo ovire, hkrati pa končno za bolj pogumno prizadevanje za vse tisto, kar napravlja duhovniško službo bolj plodonosno, in še za to, da prosj nebeškega Očeta usmiljenja za toliko nesrečnih dejanj.“

Potem pa tako resno nadaljuje o sv. spovedi: „To usmiljenje in odpuščenje pregreškov pa se nam na poseben način daje po zakramentu svete pokore, ki je posebno delo božje dobrote, po katerem se naša slabost okrepi. Ljubljeni sinovi, naj se nikdar ne zgodi, da bi se služabnik te zveličavne sprave zdrževal tega zakramenta. Kakor veste, Cerkev glede te stvari zapoveduje: 'Krajevni ordinariji

naj skrbe, da se bodo vsi kleriki pogosto spovedovali' (ZCP, kan. 125, 1). Čeprav smo služabniki Jezusa Kristusa, smo vendar reveži. Kako moremo torej pristopati k božjemu oltarju in opravljati svete reči, če si ne prizadevamo, da se često spravimo (z Bogom) ter se očistimo?"

Takoj nato papež našteva zopet osem velikih dobrot pogostne sv. spovedi ter živo priporoča stalno duhovno vodstvo. (10)

Sv. oče Janez XXIII. je to sodbo Pija XII. popolnoma potrdil v okrožnici Sacerdotii nostris primordia, ko znova govori o pomenu pogostne spovedi in duhovnega vodstva za duhovnike. (12)

Po semeniščih vstajajo redno kako uro pred sv. mašo. Po jutranji molitvi pol ure pred sv. mašo premišljujejo. Tudi duhovnik naj bi vstajal vsaj kako uro pred sv. mašo, se napravil, opravil kratko jutranjo molitev, polurno premišljevanje ter kratko, pa resno bližnjo pripravo na sv. mašo. Najbrž dostikrat zaradi dušnopastirskih opravil ne bo mogel pred sv. mašo opraviti premišljevanja, dobre jutranje molitve in globoke bližnje priprave pa naj prav nikoli ne opusti. Ni treba posebej opozarjati na molitve, ki jih najdemo v rimski mašni knjigi kot pripravo na najsvetejšo skrivnost in katere je sv. Cerkev tako zelo obdarovala z odpustki. Naj bi res vsak mašnik vsaj nekaj teh molitev redno vsak dan zmolil pred sv. mašo. Pokojni škof dr. Gregorij Rožman je ob priložnosti omenjal, da se je neki cerkovnik nekje izražal, da so se nekateri duhovniki, ki so maševali v cerkvi, kjer je cerkovnik bil v službi, iz postelje zavalili pred oltar. Naj bi noben duhovnik ne bil v tej stvari vernikom v pohujšanje.

Sv. oče Janez XXIII. je na rimski škofijski sinodi izrazil željo, naj bi vsak duhovnik vsakdanjo evharistično daritev opravil z vneto gorečnostjo in pobožnostjo. Posebej prosi, naj bi nas naš angel varuh dobrotljivo in ljubeznivo podpiral, da bi zlasti besede pri posvetitvi kruha in keliha izgovarjali tiho, kakor liturgični predpisi ukazujejo, pa z zaupanjem in ljubeznijo, hkrati pa s strahom in trepetom. (13)

Včasih bo dobro odpreti kako moralko, da obnovimo, koliko nas v vesti vežeje rubrike glede sv. maše.

Tako n. pr. sodijo moralisti, da bi smrtno grešil, kdor bi popolnoma vedoma in hoté opustil oziroma spremenil znaten del mašnega kanona (mutatio notabilis). Podobno bi naredil smrtni greh, kdor bi opustil znaten del mašnega besedila, ki je izven kanona, a pride pri vsaki sv. maši na vrsto, n. pr., kdor ne bi zmolil pristopnih molitev, ne prebral berila in pripadajočega stopniškega speva, ali bi branje evangelija kar preskočil. Bolj mili so moralisti glede tistih delov maše, ki ne pridejo vedno na vrsto. Za mali greh imajo, ako mašnik opusti slavo, slednico ali vero. Tudi ni devoljeno, da bi duhovnik iz kake nepremišljene in prenapete pobožnosti kakšne svoje molitve in zdihljaje dodajal uradnim molitvam med sv. mašo. Kdor pomotoma kaj opusti med presv. daritvijo, mora dopolniti, kar je nujno potrebno in kar spada k celoti sv. maše, n. pr. darovanje, spremenitev. Drugega ni treba dopolniti, zlasti ne, kadar je duhovnik že precej daleč od tistega besedila ali dejanja, ki ga je zaradi nepazljivosti opustil. (14)

Ko obhajamo godove raznih svetih škofov in duhovnikov, je zelo koristna misel: Kako je moral tale svetnik z notranjo in vnanjo zbranstvo obhajati najsvetejše skrivnosti? Pa ga poskusimo posnemati! Včasih nas celo mašni obrazec opozori na to svetnikovo posebnost.

Tako n. pr. na god sv. Pavla od Križa (28. aprila) molimo v prošnji nad darovi: „Naj nam te skrivnosti tvojega trpljenja in tvoje smrti, Gospod, na-

klonijo nebeško gorečnost, s katero je sveti Pavel pri njih daritvi dal svoje telo kot živo, sveto in tebi prijetno žrtev.“

Prav tako prosimo na god sv. Frančiška Carracciolo (4. junija) v prošnji nad darovi: „Daj nam, predobrotljivi Jezus, da bo v nas, ko slavimo odlične zasluge blaženega Frančiška, gorel isti ogenj ljubezni kakor v njem ter bomo tako zaslužili sesti k tvoji sveti mizi.“

Na god sv. Antona Marije Zaccharia (5. julija), ki ima toliko zaslug za uvedbo širideseturne pobožnosti v čast presv. Rešnjemu Telesu, pa najprej v prošnji nad darovi molimo: „Daj nam, Gospod, prinesiti k mizi nebeške gostije tisto čistost duha in telesa, ki se je v nje čistem krasu bleščal blaženi Anton Marija, ko ti je daroval to presveto daritev.“ V prošnji po obhajilu pa prosimo: „Nebeški obed, ki smo ga zaužili, Gospod Jezus Kristus, naj zaneti v naših srcih tisti ogenj ljubezni, ki je z njim blaženi Anton Marija zmagoslavno ponel zastavo zveličavne hostije proti sovražnikom tvoje Cerkve.“

Tudi na god sv. Alfonza Marije Ligvorija (2. avgusta) v prošnji nad darovi pobožno molimo: „Gospod Jezus Kristus, vžgi z nebeškim ognjem naša srca v prijeten vonj, ko si dal blaženemu Alfonzu Mariji, da je obhajal te skrivnosti in se po njih tebi sam daroval za sveto žrtev.“ V prošnji po obhajilu pa prosimo: „O Bog, ki si svojega blaženega spoznavalca in škofa Alfonza Marijo naredil za zvestega delivca in oznanjevalca božjih skrivnosti, daj po njegovih zaslugah in priprošnjah, da jih bodo tvoji verniki pogosto prejeli in te s prejemanjem brez konca hvalili.“

Pa omenimo končno še sv. Klemena Hofbauerja, zvestega učenca sv. Alfonza Marije Ligvorija ter spovednika in duhovnega voditelja našega božjega služabnika škofa Friderika Barage v letih, ko je ta na Dunaju študiral pravo. Tudi ta svetnik je posebno znan, s kakšno zbranostjo in pobožnostjo je obhajal presvete skrivnosti. Zato na njegov god (15. marca) upravičeno prosimo v prošnji nad darovi: „Naj nas vžge, prosimo, Gospod, tisti ogenj pobožnosti, ki je v njem vselej gorel blaženi Klemen Marija, ko je daroval zveličavno daritev.“

Sicer je pa gotovo vsak izmed nas srečal tudi toliko slovenskih duhovnikov, ki so res cenili daritev sv. maše, reš spodbudno maševali ter se res znali tudi vredno zahvaljevati po sv. maši. V kako lepem spominu so nam kot zgledni mašniki ostali n. pr. prošt Ignacij Nadrah in dr. Ciril Potočnik, dr. Aleš Ušenik in dr. Lambert Ehrlich.

Tudi glede zahvale po sv. maši in sv. obhajilu imajo pastoralne instrukcije za ljubljansko škofijo krasno navodilo: „Duhovniki so dolžni dajati pri tem vernikom dober zgled in pokazati, kako sami visoko cenijo sveto obhajilo in mašo. Svojo zahvalo po maši naj opravijo v cerkvi, ne v zakristiji, kjer morda cerkovnik medtem pospravlja. Če je takrat, ko moli svojo zahvalo, v cerkvi še kakšna maša, naj bo pri celi sveti maši — če ima le količkaj časa — in naj ne odhaja sredi maše. Kar drugim priporočamo, sami delajmo, če le čas dopušča“ (15).

Skoraj ne smemo prezreti, kar o zahvali po sv. maši in zlasti po sv. obhajilu sodi Pij XII. v okrožnici „Mediator Dei“. Vse besede so tako tehtne:

„Ko je končano sveto opravilo, ki ga urejajo posebna liturgična pravila, ne odveže od zahvale tistega, ki je okusil nebeško hrano; nasprotno, zelo primerne je, da se tisti, ki je prejel evharistično jed, po končanih javnih obredih zbere ter se, kakor pač okoliščine dopuščajo, najslaje in zveličavno razgovarja s tistim božjim Učenikom, s katerim se je tako tesno in prisrčno združil.“

Zato stopajo s prave poti resnice, ki se bolj drže besede kot misli in zatrjujejo ter uče, da po končani sveti daritvi ni treba opraviti zahvale, ne samo, ker je oltarna daritev že sama po sebi zahvala, ampak tudi, ker to spada k posebnemu dejanju zasebne in posebne pobožnosti vsakogar, ne pa h koristi občestva.“

Ko je Pij XII. zavrnil zmoto, navaja celo vrsto razlogov za zahvalo. „Nasprotno: narava zakramenta zahteva to, da prejem zakramenta obrodj kristjanom (ki ga prejmejo) obilne sadove svetosti. Odslovi se seveda javni shod občestva, toda treba je, da posamezni, ki so se tesno zvezali s Kristusom, vsak v svoji duši ne opuste pesmi hvale, ko zahvaljujejo vedno za vse Boga Očeta v imenu Gospoda našega Jezusa Kristusa (Ef 5, 20). Tudi sveta liturgija evharistične daritve nas k temu spodbuja, ko nam ukazuje prositi s temile besedami: ‘Prosimo te, daj, da se bomo vedno zahvaljevali (prošnja po obhajilu na nedeljo po Gospodovem vnebohodu)... in nikdar ne nehamo tebe slaviti (prošnja po obhajilu na prvo nedeljo po binkoštih)‘. Če je torej treba ob vsakem času zahvaljevati Boga in ga nikdar ne nehati slaviti, kdo si bo drznil grajati Cerkev in ne odobravati tega, da svetuje svojim duhovnikom (ZCP, kan. 810) in krščanskim vernikom, naj se po svetem obhajilu vsaj malo pogovore z božjim Odrešenikom, in da je sprejela v liturgične knjige primerne molitve, obdarjene z odpustki, s katerimi se služabniki svetih stvari ali primerno pripravijo, preden opravijo sveto daritev in se nasitijo z nebeško jedjo, ali pa po končanem božjem opravilu izrazijo Bogu svojo hvaležnost?

Sveta liturgija še daleč ne zatira globokih notranjih čustev posameznih krščanskih vernikov; bolje: goji jih in spodbuja k njim, da postajajo (verniki) podobni Kristusu ter se po njem usmerjajo k Bogu Očetu. Zaradi tega tudi to opravilo zahteva, da vsak, ki je okusil svete stvari z oltarja, opravi dolžno zahvalo Bogu. Božjemu Odrešeniku je namreč všeč poslušati naše prošnje, se z odkritim srcem pogovarjati z nami ter nam nuditi zavetišče v svojem plamenečem Srcu.

Dá, takšna posebna dejanja posameznikov so celo potrebna, da v obilnejši meri uživamo vse nadnaravne zaklade, katerih je Evharistija tako bogata, ter jih po možnosti še drugim dajemo, tako da Gospod Jezus Kristus v dušah vseh doseže polnost svoje moči.“

Razumljivo je, da Pij XII. močno pohvali tiste, ki se vestno zahvaljujejo po sv. obhajilu: „Častiti bratje, zakaj torej ne bi pohvalili tistih, ki se, ko so prejeli evharistično hrano, tudi potem ko je bil shod krščanskih vernikov javno odslovljen, pomude z božjim Odrešenikom v prisrčni domačnosti, ne samo, da se z njim kar najbolj sladko pogovore, marveč tudi, da se mu zahvalijo ter mu izkažejo dolžno zahvalo, zlasti pa, da prosijo pomoči, da bi vsak odstranil iz svoje duše, kar zmanjšuje učinkovitost zakramenta, in da sami naredo vse, kar bi moglo podpirati delovanje tako zelo navzočega Jezusa Kristusa. Spodbujamo jih, naj to naredo prav posebno zato, da bodo tako izvrševali sklepe, ki so jih napravili, ter se vadili v krščanskih krepostih, kakor tudi obrnili na svoje potrebe to, kar so s kraljevsko darežljivostjo prejeli.“

Nato navaja Pij XII. Hojo za Kristusom: „Prav gotovo pisatelj zlate knjižice ‘Hoja za Kristusom’ govori po zapovedi in duhu liturgije, ko tistemu, ki je pristopil k sv. obhajilu, tole svetuje: ‘Ostani sam in se veseli s svojim Bogom. Njega imaš, ki ti ga ne more vzeti ves svet’“ (H. z. Kr., 4. knj., 12. pogl.).

Zaključuje pa Pij XII. z res globoko mislijo, kako naj bi bili najtesneje in trajno združeni s Kristusom: „Ko smo se mi vsi tako najtesneje povezali s Kristusom, se moramo truditi, da se nekako potopimo v njegovo presveto dušo; in

zato se z njim popolnoma združimo, da smo deležni tistih dejanj, s katerimi on z všečno in najprijetnejšo vdanostjo časti vzvišeno Trojico; s katerimi izkazuje večnemu Očetu najvišjo zahvalo in hvalo, ko v nebesih in na zemlji soglasno odmeva: kakor pravi hvalospev (treh mladeničev): 'Slavite Gospoda vsa Gospodova dela' (Dan 3, 57); s katerimi zedinjeni končno prosimo nebeške pomoči v tistem trenutku, ki mu ga ni bolj primernega, da prosimo in dosežemo pomoč v Kristusovem imenu (pr. Jn 16, 23); in s katerimi se prav posebno darujemo in žrtvujemo kot daritev, rekoč: 'Tudi nas same pripravi sebi v večer dar' (prošnja nad darovi na praznik presv. Trojice). — Božji Odrešenik neprestano ponavlja svoje goreče vabilo: 'Ostanite v meni' (Jn 15, 4). Po evharističnem zakramentu pa je Kristus v nas in mi v Kristusu; in kakor Kristus ostane v nas, živi in deluje, tako je potrebno, da tudi mi ostanemo v Kristusu ter po njem živimo in delujemo" (16).

To so res zlata vredni nauki in opominj za vse vernike, kaj šele duhovnike.

Pa nas zopet vlečejo za seboj tako lepi zgledi domačih slovenskih duhovnikov. Glede zahvale po sv. maši in sv. obhajilu smo zopet lahko zrlj najlepši vzor v rajnem škofu dr. Gregoriju Rožmanu, proštu Ignaciju Nadrahu in dr. Lambertu Ehrlichu. Prošt Nadrah je kot semeniški ravnatelj pri vzgojnih govorih tolikokrat opozarjal na to dolžnost; včasih je kakega prezbiterja, pri katerem je opazil, da se ni zadosti dolgo zahvaljeval po sv. maši, takoj pogrjal. O dr. Lambertu Ehrlichu pa je katoliški izobraženec, ki ga je kot njegov učenec dobro poznal in bil dolga leta z njim vsak dan skupaj, po smrti pripovedoval, da je rajnega profesorja vedno kak akademik spremljal iz Cirilovega doma, kjer je redno maševal, a Ehrlich je še na poti domov od sv. maše popolnoma molčal in še ves živel v mislih na najsvetejše skrivnosti. Prošt Nadrah je videl, da včasih zaradi nujnih dušnopastirskih opravkov ne bo mogoče opraviti daljše zahvale takoj po sv. maši. Pa je razumno svetoval, naj bi se vsaj za nekaj trenutkov zbrali, se Jezusu zahvalili, mu izročili svoje nujno delo za duše, potem pa kasneje iskali ugoden trenutek, da se mu še bolj zahvalimo. Ker v tujini pri domači duhovščini in pri slabo poučenih vernikih v tej zadevi opažamo pogosto toliko nemarnosti, je še toliko bolj potrebno, da sami dajemo njim in vernikom lep zgled. Sicer bi se še nas lahko počasi prijela takšna zanikrnost in razvada. Pri zahvali radi uporabljamo zopet tiste molitve, ki nam jih sv. Cerkev priporoča kot zahvalo po sv. maši in jih najdemo v rimski mašni knjigi; saj je te molitve zopet obdarila s posebno bogatimi odpustki.

Zaradi neizmerno velike vrednosti daritve sv. maše in zaradi toliko sadov sv. obhajila moramo blagrovati tiste mašnike, ki smejo ob nedeljah in zapovedanih praznikih po dvakrat in celo trikrat maševati. Sv. Cerkev je v svoji iskreni ljubezni do vernikov postala tako radodarna, da je dala za toliko krajev dovoljenje, da sme duhovnik iz važnih razlogov tudi ob delavnikih dvakrat opraviti sv. mašo. Vendar je treba zelo paziti, da sv. maša takemu duhovniku ne postane preveč vsakdanja stvar. Rajni prelat dr. Alojzij Odar, ki je bil glede opravljanja sv. maše in zahvale tako resen, je ob neki priložnosti prav dejal, da ne bi smel biti novomašni dan naj srečnejši, marveč vsak dan bi duhovnik moral biti bolj srečen, ker bi moral vsak dan svetejši pristopati k oltarju ter bolj popoln stopati od oltarja.

Ves katoliški svet se je pripravljaj na mednarodni evharistični kongres v Münchenu. Milijsko mesto je bilo ob teh slovesnostih velika svetovna statio, štacijska cerkev — to je zamisel velikega sodobnega liturgičnega znanstvenika jezuita Jungmanna — kjer so vsi katoliški narodi združeni s papeževim legatom, škofi in duhovniki Bogu Očetu darovali véliko častilno, zahvalno, spravno in prosil-

no daritev. Tam so tudi močno poudarjali, da je Jezusova krvava daritev na križu ter nekrvava daritev sv. maše namenjena „za naše in vsega sveta zveličanje (17). Tam so naglašali, da je presv. Rešnje Telo, sveto obhajilo, najdragocenejši sad daritve svete maše in da ga je Jezus v svoji velikj ljubezni dal za nadnaravno življenje sveta, kakor je sam rekel v Kafarnaumu: „Kruh pa, ki ga bom jaz dal, je moje meso za življenje sveta“ (Jn 6, 51). Glejmo, da bodo presvete skrivnosti, v katerih je Bog postavil vir vse svetosti, tudi nas v resnici posvetile (18).

Opombe:

1) Njegove svetniške ostanke so prenesli za nekaj časa v stolnico naše Gospe pariške; prav tako tudi svetniške ostanke sv. Ludovike Marillac, ustanoviteljice usmiljenk ali hčera krščanske ljubezni (u. 15. marca 1660). Tam so se obema v čast vršile velike slovesnosti od 14. do 17. marca 1960; kot poseben papežev legat jih je vodil pariški kardinal Mavricij Feltrin. Tudi drugod po katoliškem svetu obhajajo ta slovesni spomin. Sv. oče Janez XXIII. je poslal Viljemu Slatteyru, vrhovnemu predstojniku lazaristov in usmiljenk posebno pismo „Cum tria saecula“. Glej AAS (Acta Apostolicae Sedis), l. 52, št. 3 (29. marca 1960), str. 147/50; Informations catholiques internationales, št. 117 (1. apr. 1960), str. 7.

2) V Italiji bodo v več razdobjih obhajali različne slovesnosti njemu v čast, zlasti v Turinu, kjer počiva njegovo truplo. Kratek življenjepisa v slov. jeziku: Dr. Filip Žakelj, Živi Kristusov evangelij, 2. zvezek, Celovec (Dr. sv. Moh.) 1956, str. 129/43.

3) Glej Osservatore Romano (OR), l. 100, št. 51 (2. marca 1960), str. 1.

4) Prav tam; glej tudi nagovor članom it. ap. unije dne 12. marca 1959: AAS, l. 51, št. 4 (11. apr. 1959), str. 200/1, kjer ponavljajo misli o kelihu, ki jih je izrazil v homiliji, ko je vzel v posest lateransko stolnico; slov. prevod v OU, l. 6, št. 4 (1959), str. 102. Zlasti pa je važna okrožnica „Sacerdotii nostri primordia“ z dne 1. avg. 1959: AAS, l. 51, št. 11 (22. avg. 1959) str. 558/66; slov. prevod v OU, l. VII, št. 2 (1960), str. 36/40; pr. tudi nagovor papeža Janeza XXIII. v baz. sv. Petra dne 23. febr. 1960: OR, l. 100, št. 51 (2. marca 1960), str. 1; pr. še poslanico Janeza XXIII. z dne 2. apr. 1960 za nar. braz. evh. kongres, ki so ga obhajali v mestu Curitiba v začetku maja 1960: OR, l. 100, št. 106 (6. maja 1960).

5) Škof Gregorij Rožman, Mašniki smo: OU, l. III, št. 2 (1956), str. 33.

6) Pastoralne inštrukcije za ljubljansko škofijo (izdal dr. Gregorij Rožman, škof ljubljanski, Ljubljana 1940, str. 26).

7) Dobesedno v izvorniku: „Scientia sacra Liturgiae et modus eam ad effectum deducendi, quasi amoenissimus quidam hortus halantibus floribus et proceris arboribus consitus“: OR, l. 100 št. 21 (27. jan. 1960), str. 1. Pred brošurskim znanjem nas je v semenišču svaril tudi rajni škof dr. Gr. Rožman. Na praznik predragocene Krvi l. 1935, takoj po evh. kongresu v Ljubljani, je na zborovanju duhovnikov častilcev presv. R. T. takratni zagrebški semeniški spiritual pametno priporočal, naj bi duhovniki adoratorji k tedenskim adoracijskim uram jemali za češčenje in premišljevanje dobre bogoslovne učbenike o sv. maši in presv. R. T. Med najboljše sodobne razlage sv. maše gotovo spada: J. Andreas Jungmann, S. J., Missarum sollemnia, 2 zvezka, 2. izd., Wien 1949: sedaj je že več izdaj v izvorniku; španski prevod je priredil p. T. Baumann, S. J.; izšel v zbirki Biblioteca de los autores cristianos v Madridu l. 1951 kot 68. zvezek pod naslovom: El sacrificio de la misa: ital. prevod je pred kratkim izšel v dveh zvezkih pri Mariettiju v Turinu. Za dobro umevanje liturg. leta je še vedno klasično delo v 5 zvezkih: Dom Prosper Guéranger, L'Anne liturgique, 9. izd., Paris-Tournai-Rome (Desclée), 1. zv. 1948, 2. zv. 1949, 3. zv. 1950, 4. zv. 1951, 5. zv. 1952. Za premišljevanje o maši zelo hvalijo: Theodor Schnitzler, Die Messe in der Betrachtung

tung, 5. izd., Freiburg (Herder) 1958, 2 zvezka. Vodilo pri vsem trudu za osebno liturgično obnovo in za bolj globoko liturgično vzgojo bi nam morale biti velike okoržnice Pija XII.: *Mystici Corporis Christi*: AAS, l. 35, št. 7 (20. jul. 1943), str. 193/248; *Mediator Dei*: AAS, l. 39, št. 14 (2. dec. 1947), str. 521/600; *Musicae sacrae disciplina*: AAS, l. 48, št. 1 (28. jan. 1956), str. 5/25. Ne smemo prezreti navodila Kongr. svetih obredov o sveti glasbi in sveti liturgiji, ki je sestavljeno v smislu okrožnic *Mediator Dei* in *Musicae sacrae disciplina*, ki ga imenujejo nekako liturgično oporoko Pija XII.: AAS, l. 50, št. 13 (22. sept. 1958), str. 630/63; gotovo se bo marsikaj od teh navodil spremenilo, marsikaj bo pa tudi ostalo. Apostolski opomin Pija XII. duhovnikom „*Menti nostrae*“ ima dolgo vrsto krasnih odstavkov, kako mora duhovnik posnemati Kristusa, velikega duhovnika in žrtev na Kalvariji in pri evharistični daritvi: pr. AAS, l. 42, št. 13 (2. okt. 1950), str. 657/704, zlasti str. 665/9; o združenju duhovnikov s Kristusom kot duhovnikom in žrtvijo glej jedrnatno delo: R. Garrigou-Lagrange, O. P., *De unione sacerdotis cum Christo sacerdote et victima*, Taurini-Romae (Marietti) 1948. Upoštevatı moramo razne liturgične direktorije, ki so jih izdali škofje pri raznih narodih kot vodilo za praktično udeležbo ljudstva pri liturgiji; tu v Argentini imamo n. pr. svoj *Directorio litúrgico pastoral*, Buenos Aires 1958 (uradna izdaja arg. episkopata): zadnje čase je lit. odsek arg. episkopata v sodelovanju z založbo Herder izdal *Libro del Guía para la Misa dirigida*, ki obsega 404 strani. Še vedno so vredna preučevanja predavanja s prvega mednarodnega kongresa za pastoralno liturgijo v Assisiju od 18. do 21. sept. 1956; predavanja so izšla v angleškem, francoskem, nemškem, italijanskem in španskem jeziku: francoski prevod je objavila revija *La Maison-Dieu*, št. 47-48 proti koncu l. 1956 (pr. poročilo v OU, l. 4, št. 4 (1957), str. 116/21.). Od 12. do 18. sept. 1959 se je v Nymwegenu na Nizozemskem vršil pod vodstvom bombayskega nadškofa in kardinala Valerijana Gracias prvi mednarodni študijski teden o misijonih in liturgiji, pri katerem je sodelovalo 10 domačih škofov, 20 misijonskih škofov ter okoli 90 misijonarjev ter strokovnjakov v misijonskih in liturgičnih vprašanjih; obširno poročilo glej n. pr. v Herder-Korrespondenz, nov. 1959 (l. 19, zv. 2), str. 55/8; o vsem je pred kratkim izšla važna knjiga: Johannes Hofinger, Mission und Liturgie, *Der Kongress von Nymwegen 1959*, Mainz 1960 (Matthias-Verlag); obsega okoli 256 strani. Kot veliko zanimivost dodajmo, da je sv. stolica na prošnjo jugoslovanskega episkopata dala jug. škofijam velike privilegije glede liturgije. Okrožnica ljublj. škof. ordinariata pravi, da so ti privilegiji zgodovinskega pomena. O tem bomo ob priložnosti posebej poročali.

8) Past. instr. za ljublj. škofijo, Ljubljana 1940, str. 14.

9) Pr. AAS, l. 35, št. 7 (20. jul. 1943), str. 235; AAS, l. 39, št. 14 (2. dec. 1947), str. 584/5; AAS, l. 42, št. 13 (2. okt. 1950), str. 674.

10) AAS, l. 35, št. 7 (20. jul. 1943), str. 235; Skrivnostno telo Jezusa Kristusa (okrožnica papeža Pija XII.), pojasnil dr. Franc Grivec, Ljubljana 1944, str. 144/5.

11) AAS, l. 42, št. 13 (2. okt. 1950) str. 674/5.

12) AAS, l. 51, št. 11 (22. avg. 1959), str. 575; v 99. opombi opozarja na vsa tri mesta v *Mystici Corporis Christi*, *Mediator Dei* in *Menti nostrae*; pr. slov. prevod okr. v OU, l. 7, št. 3. (1960), str. 74.

13) OR, l. 100, št. 20 (25-26. jan. 1960), str. 4.

14) Pr. n. pr. Noldin H., S. J. Schmitt A., S. J., *Summa theol. moralis, III (De sacramentis)*, izd. 28, *Monarchii-Heidelbergae* 1945, nn. 211/2, str. 218/9; Prümmer Dominicus M., O. P. — Dr. Münch Engelbert M., O. P., *Manuale theol. moralis, III*, izd. 10, Barcelona (Herder) 1946, n. 304, str. 216/8.

15) Past. instr. za ljublj. škofijo, Ljublj. 1940, str. 28.

16) AAS, l. 39, št. 14 (2. dec. 1947), str. 566/8.

17) Iz molitve pri darovanju keliha: „pro nostra et totius mundi salute“.

18) Pr. prošnja nad darovi na god sv. Ignacija Lojolskega (31. julija).

V ŽIVLJENJE MOLITVE

Tone Gosar, Argentina

Sveti oče Janez XXIII. se je v svoji dobroti spomnil nas duhovnikov v eni prvih okrožnic. Ob stoletnici smrti sv. Janeza Marije Vianneya nam je prav po očetovsko povedal nekaj zelo važnih stvari za duhovniško življenje.

Možje molitve naj bi bili.

Papež pravi: „Silno želimo, ...da bi služabniki svetih stvari, ...prišli do popolnega prepričanja, kako se je treba z vso močjo truditi, da bi se odlikovali v vnehi za molitev; in da je to dejansko mogoče doseči, čeprav jih včasih od tega trgajo preveliki apostolski napori.“ (1)

Potem navaja sv. Pija X.: „Imejmo trdno prepričanje o tem, da se mora duhovnik odlično posvečati skrbi za molitveno življenje, da vztraja dostojno na svoji višini in pri svoji dolžnosti. Duhovnik pa mora namreč tudi mnogo bolj vneto kot drugi biti pokoren Kristusovi zapovedi. Treba je vedno moliti.“ (2)

Kakšna pa naj bo ta duhovnikova predanost molitvi? Kdaj bo njegova molitvenost res dobra in popolna?

Sveti Anton puščavnik je rekel, da popolno moli tisti, ki se še zaveda ne, da moli. Ker je ves potopljen v Boga in tesno združen z Njim, nima časa misliti na svojo molitev. (3)

V vsej preprostosti in navidezni zamotanosti notranjega življenja je ena najbolj važnih točk molitev, življenje molitve.

Ne bomo se ustavili v razmišljanju definicije molitve, kot nam jo je podal sv. Tomaž Akvinski: povzdigovanje našega duha k Bogu, da bi Ga hvalili in prosili primernih stvari za naše večno zveličanje. (4) Pustimo ob strani tudi štiri namene molitve: hvalnica, zahvala, zadoščenje in prošnja.

Postojmo pa ob vprašanju, kakšna naj bo molitev, da bo imela tisto posvečevalno moč, o kateri svetniki tako pogosto govore. Pravijo, da brez molitve ni mogoče priti do popolnosti. Toda brez katerega načina ali kakšne molitve? Ali nas bo mogla posvetiti katera koli molitev, ali bolje, kateri koli način molitvenega življenja?

Koliko naj bo molitve v našem življenju?

V sorazmerju poglobljanja molitvenega življenja se duša bliža k Bogu, dokler ne pride do popolnega združenja z Njim. Svetost je v ljubezni, ki pa je popolna le, kadar doseže nekakšno spojitve med dušo in Bogom. Najkrajša in najlažja pot do tega pa je življenje neprestane in goreče molitve. (5)

Vse vprašanje se suče torej okoli tega „življenja molitve“. Na koncu članka bo razvidno, zakaj uporabljam ta izraz namesto „molitveno življenje“.

Jezus je ob neki priložnosti rekel, da „je treba vedno moliti in se ne naveličati“ (Lk 18, 1).

Kako razumeti te besede? Ali misli naš Gospod na ustno molitev? Prav gotovo ne, ker nam je kaj takega nemogoče in bi nas oviralo pri spolnjevanju naših dolžnosti. Ne moremo neprestano ponavljati očenaš in druge molitve. Jezus misli na nekaj drugega.

Bo morda dovolj, če živimo v milosti božji in opravljamo dobra dela? Nekateri imenujejo to molitev. Res je na neki način, pa se vendar zdi, da je Jezusova misel druga.

Kaj torej? Čisto preprosto. Jezus hoče, da bi čimbolj pogosto dvigali svojega Duha k Bogu, pa naj si bo k Bogu, ki je v nebesih, ali k Njemu, ki je pričujoč v naših dušah, k evharističnemu Jezusu, k Mariji, svetnikom itd... (6)

Z eno besedo: Življenje v božji pričujočnosti, duh molitve in zbranosti v Bogu.

Je še veliko drugih mest sv. pisma, ki potrjujejo to nujnost neprestane molitve.

Poglejmo na kratko Kristusov nauk. Z zgledom in besedo nas uči, kako moramo vztrajati v molitvi. Pri sv. Mateju beremo: „Čujte in molite, da ne pridete v skušnjavo“ (Mt 26, 41). Videli smo že tako jasno in krepko besedo, ki nam jo je ohranil sv. Luka: „Trebaja vedno moliti in se ne naveličati“ (Lk 18, 1).

Isti sv. Luka je nekako povzel vse Jezusovo molitveno življenje, ko trdi: „On pa se je umikal v samotne kraje in molil“ (Lk 5, 16). Španski prevod pravi: „se daba a la oración“ — „se je predajal v molitev“. Jezusova molitev je vzbujala pozornost učencev. Zato jo evangelisti tolikokrat omenjajo.

Skoraj za vsako dnevno uro imamo kak zgled. Vidimo Ga moliti zelo zgodaj, predno je vzhlo sonce, čez dan, na večer, v mraku, ko je padala noč, ponoči. Več celih noči je premolil.

Svoje apostolsko življenje je začel z molitvijo v puščavi polnih štirideset dni in noči. Pa tudi končal ga je z večurno molitvijo na Oljski gori in potem na križu, dokler ni z molitvijo izdihnil: „Oče, v tvoje roke izročim svojo dušo“ (Lk 23, 46).

Ta zgled Jezusa kot molivca je samo malenkosten odsev njegovega neprestanega pogovora z Bogom Očetom. Niti za trenutek ni pretrgal svoje molitve.

In ta Jezus, ki je najprej dal zgled, je rekel: „Trebaja vedno moliti in se ne naveličati“ (Lk 18, 1).

Jezusovi učenci so skušali živeti po tem nauku in tudi učiti. V Apostolskih delih beremo iz življenja prve Cerkve: „Vsi ti so enodušno vztrajali v molitvi, z ženami, z Marijo, materjo Jezusovo, in njegovimi brati“ (Apd. 1, 14).

Neutrudno so priporočali prvim kristjanom vajo v molitvenosti. Tako piše sv. Pavel Tesaloničanom, ki so se komaj spreobrnil: „Vedno se veselite. Neprenehoma molite. V vsem bodite hvaležni... Duha neugasujte...“ (1 Tes 5, 16-17). Rimljanom naroča, naj vztrajajo v molitvi: „V molitvi vztrajajte“ (Rimlj 12, 13). Efežanom pa pravi: „Ob vsakem času v duhu molite z vsakršno molitvijo in prošnjo in v ta namen čujte z vso vztrajnostjo in prošnjo za vse svete.“ Celu apostolske molitve jih prosi, da bo njegova beseda imela kaj sadu pri dušah (Efež 6, 18-20). Skoraj isto piše Filipljanom (Flplj 4, 6) in Kološanom (Kol 3, 16). Svojemu prijatelju Timoteju je pisal: „Hočem torej, da naj močje na vsakem kraju molijo, povzdigujoč čiste roke, brez srda in sumničenja; prav tako žene... (1 Tim 2, 8) in vdove naj vztrajajo v prošnjah in molitvah noč in dan (1 Tim 5, 5).

Sveti Peter pa opozarja zakonske može naj tako žive, da se ne bodo ovirale vaše molitve (1 Petr 3, 7).

Tak je torej razodet nauk. Ali ni popolnoma jasno, da je neprestana molitev v duhu nujno potrebna, ko jo sv. pismo tako vztrajno in na mnogotere načine priporoča? Brez nje je nemogoče res neoporečno in krščansko živeti.

Kardinal Manning razlaga, kako sv. Pavel z besedami „sine intermissione orate“ (1 Tes 5, 17) ne uporablja prav nobenega govorniškega pretiravanja. S temi besedami je le pokazal, da moremo in moramo vedno in povsod govoriti z Bogom z vzdihljaji in željami in sklepi. (7)

„Malo storimo, ker malo molimo, in ker malo molimo, smo, kar smo,“ tako pravi. (8)

Ali je torej mogoča neprestana molitev čez dan in noč? Ali je mogoče, da naše vsakdanje dolžnosti in tako številne in raznolične zaposlenosti iz dneva v dan ne preprečujejo stalnega stika z Bogom? Zdi se, kot da bi bila velika delavnost in razgibanost (agitación) 20. stoletja v nasprotju z neprestano molitvijo. In vendar ni tako.

Res je, da je dejansko zelo malo duš, ki žive v neprestani molitvi. Tudi to je res, da je zgolj z asketičnim trudom nemogoče kaj takega doseči. Glavo bi si razbili in živce uničili. Česa takega pa Bog prav gotovo ne pričakuje od nas.

Kaj torej? Edina možna pot je božja pomoč. Potrebujemo vliti — infuso — dar božje pričujočnosti. Šele v tem stanju bomo mogli sredi vsakdanjega dela in potrebnega stika s svetcem ohraniti srce pozorno na Boga in v pogovoru z Njim. Toda ne čakajmo, da ga nam Bog vsili. Pripraviti se moramo.

Teško je združiti aktivno in kontemplativno življenje. Sv. Terezija Avilska pravi, da je to mogoče brez škode za nas in za druge šele v tretji stopnji vlite ali kontemplativne molitve — to je v „oración de unión“. Prva je molitev vlite zbranosti (recogimiento infuso), druga je... (oración de quietud). Tretja pa je molitev združenja (unión). Šele na tej stopnji je kontemplacija največja vzpodbuda in pomoč za aktivno življenje. Dejansko opazujemo pri velikih molivcih, kako ogromno so delali, in se čudimo, kako so to mogli.

Njihovi globoki potopljenosti v Boga je pripisovati uspeh apostolskega dela. Na prvj pogled bi se zdelo, da kontemplativci niso za aktivnost in zunanji apostolat. Pa je dejansko prav nasprotno. Na prvih stopnjah morda ne, na vrhuncih pa prav gotovo.

Od kod toliko težav za nas mlade duhovnike? Nismo dovolj zreli v molitvi, ki utrdi in okrepi kreposti za junaštvo. Zato nas pa udarci življenja vse preveč potlačijo in morda zavró za vedno. Nekako prehitro smo vrženi v vrtince sveta.

V poglobitvi molitvenega življenja je rešitev. Ko bi apostolske duše malo bolj mislite na to. Če bi brali o teh stvareh, bi spoznali, kako silno se motimo, ko se preveč zapletamo v delo na škodo svoje lastne duše in drugih. Dogaja se nam kot z novim motorjem, če ga v začetku preveč izrabljamo. Vsaj teoretično naj bi bili vsi duhovniki v teh vprašanjih na jasnem.

Bog ne zahteva od nas „življenja molitev“, ampak „življenje molitve“ — vida de oración. In ta je možna sredi našega vsakdanjega življenja razgibanega atomskega veka.

Prav gotovo je, da je mogoče združiti tile dve dolžnosti: neprestan stik z Bogom in naše vsakdanje dolžnosti.

To bomo mogli, če dosežemo resnično kontemplativno življenje.

Bog ne bi tega zahteval od nas, če se ne bi prej obvezal, da nam podeli potrebnih milosti. To se pravi: milosti mističnega združenja z Njim v kontemplaciji. Brez pomoči teh milosti bi mogli le z velikimi presledki — intervalos — moliti.

Naša zgolj asketična molitev je le v presledkih, brez prave povezanosti. So trenutki, ali minute, ali, če hočete, ure molitve. Dogaja se nam kot vojaku, ki sleče uniformo. Je že čisto drug človek. Tako tudi mi. Poteče določen čas za premišljevanje in druge molitve in že skoraj popolnoma pozabimo na Boga.

Nehote smo zašli v nekako „zlorabo“ metodične molitve ali v pretirano porazdelitev molitve (reglamentación).

Čas občevanja z Bogom omejujemo ali ločimo kot s špansko steno od tistega, ki je določen za druge opravke. To nikakor ni primerno. Čez dan naj bi nadaljevali umsko molitev. Tiste posebno določene ure za premišljevanje so le, da podžgemo ogenj ljubezni, ki naj bi vedno gorel v našem srcu.

Stari menihi niso imeli določenih ur za molitev, pa so več molili.

P. Tissot toži nad to netradicionalno ločitvijo duhovnih vaj. „Žalostna bolezen izoliranja ali osamevanja.“ (8)

Pravi, da je to mehanično opravljanje in porazdeljevanje molitve napravilo iz našega življenja kot nekakšno omaro z velikimi predali. Ob določeni uri odprem predal premišljevanja, mu posvetim pol ure, zaprem in za danes dovolj. Potem odprem predal brevija, duhovnega branja, itd.

Duhovne vaje so tako osamljene in odtrgane od prave pobožnosti. Le trenutno vplivajo na dušo. V celoti je pa naše življenje, kot bi bilo razparano, raztrgano, brez enotnosti.

Vdretje tega osamevajočega formalizma ni nikjer tako škodljivo kot pa v molitvi. Dušo zamoti, da ostane nekako zadovoljna, ker je spolnila svoje, o pravem molitvenem življenju pa ni sledu.

To utesnjenje umske molitve je ubilo kontemplacijo.

Od tod naša neprestana raztresenost, celo med molitvijo.

V začetku smo rekli, da je molitev povzdigovanje duha k Bogu, — duha, ne pa besedi. Te nas preveč utrujajo. Srce pa more neprestano ljubiti in stremetj k Njemu.

Po vsem tem se zdi jasno, kaj je mislil Jezus, ko je rekel, da je treba vedno moliti in se ne naveličati... Hoče od nas molitve duha in srca. Ta bo popolna le s pomočjo mističnih milosti kontemplacije.

Res je, da je silno malo duš, ki jo dosežejo. Vendar pojdimo kot duhovniki pred našimi verniki. Velikodušno sodelujmo z milostjo in skušajmo popolnoma odmreti staremu človeku. Ostalo bo storil Bog sam.

Končajmo z besedo Pija XII. duhovnikom: „Molite vedno bolj in bolj in vztrajneje molite!“ (10)

¹ Glej prevod okr. „Sacerdotii nostri primordia“ v „Omnes unum“ 1960, štev. 2, stran 37.

² Prav tam.

³ Pr. Y. G. Arintero O. P., *Cuestiones místicas*, Madrid 1956, str. 469. „non, est perfecta oratio, in qua se monachus, vel in hoc ipsum, quod orat, intellegit“.

B. A. C. n. 154.

⁴ Cf. S. th. II.-II, 83, I. c. et ad 2.

⁵ Royo Marín, *Teología de la perfección Cristiana*, Madrid 1955, 2. izd., n. 114, str. 631 — 3. izd., str. 592.

⁶ Pr. Arintero, *Cuest. mist.*, str. 229, op. 26.

⁷ Prav tam, str. 225.

⁸ Prav tam, str. 225.

⁹ Prav tam, str. 227.

¹⁰ Pr. okr. „Sacerdotii nostri primordia“, prevod v „Omnes unum“ 1960, štev. 2, str. 37.

Pridiga o rožnem vencu v Valparaiso

Andrej Pogačar, Čile

Letos na god sv. Monike (4. maja 1960) je v Valparaiso v Čilu umrl p. Matej Crawley-Boevey y Murga, član redovniške družbe najsvetejših Src in véliki, po vsem svetu znani apostol presv. Srca Jezusovega. Štiri dni nato pa je v istem mestu nastopil p. Peyton, tudi po vsem svetu poznan apostol družinske molitve sv. rožnega venca. Poslušalo ga je okoli 80 tisoč ljudi. Govori iz žive izkušnje, silno prepričljivo, pa zelo preprosto. Takole je pridigal:

„Drage matere in žene, dragi sinovi in bratje! Škoda, da naša ljuba Gospa ni osebno navzoča, da bi vam podelila milostj in svojo blagoslov. Samo ona je vredna, da bi vam govorila. Moje besede vam ne morejo povedati tega, kar čuti moje srce. Naj mi Bog pomaga, da vam bom mogel prepričljivo povedati, kakšno moč ima rožni venec, da obogati vaše duše.

Sveti rožni venec, to skromno sredstvo, ima takšno moč, da tistj družini, ki ga vsak dan moli nekaj minut, da očeta in moža, vrednega družine. Tukaj sem, da vtisnem v vaša srca in vaš razum misel, da je rožni venec zmožen varovati vašo družino. Prepričan sem o tem, kar vam govorim. Govorim vam iz izkušnje, ker se tega nisem naučil na vseučilišču ali v šolskem zavodu, temveč v svoji domači družini.

Iz svojih otroških let, ko sem imel komaj štiri do pet let, se spominjam, da sem videl svojega očeta in mater na kolenih pred Bogom, ko sta molila rožni venec, in sem slišal iz njunih ust besede očenaša. Tam daleč, v naši revni družini na Irskem sem se naučil in doumel, — a ne le teoretično — da Bog je, da je Bog ljubezen in da je on tisti, ki določa cilj otroku, tla je on tisti, ki daje vid in življenje in moč, da moremo slišati in hoditi. Rožni venec je zmožen učiti tega in še veliko več. Vanj sem osredotočil svojo vero in hočem pred vsem svetom pokazati moč, ki jo ima to skromno orodje.

Tu sem, da nudim rešitev moderni družini, ki je nesrečna in razpada. Dobro vem, kako je mogoče ohraniti zvestobo in ljubezen. Človek, ki se obrača do Boga vsak dan, pozimi in poleti, od ponedeljka do nedelje, od januarja pa do decembra, postane Njegov zastopnik v družini. Res, neverjetno je, kako to majhno orodje posreduje medsebojno zaupanje, medsebojno odpuščanje, ljubezen in zvestobo!

Naša družina je bila številna. Bilo nas je enajst otrok. Revni smo bili, vendar nam je rožni venec dal vsega, ker smo imeli zaupanje vanj. Lahko vam postrežem z zgledom in podatki.

Ena izmed mojih sester se je pred Bogom pismeno zaobljubila. Prosila ga je dveh stvari: da bi midva z bratom postala duhovnika in da nikoli ne bi napravila smrtnega greha. Kot ceno je ponudila Bogu svoje življenje. Ta napisana in podpisana zaobljuba je bila v njenem molitveniku. Eno leto pred najinim posvečenjem je plačala ceno s svojo smrtjo. To njeno zaobljubo smo našli šele pozneje. Umrli je, ko je imela 35 let in tako dokazala največjo bratovsko ljubezen. To je napravila moč rožnega venca. Naredil je silo Bogu!

Enak zgled je dala tudi moja mati: Bogu je ponudila svoje življenje, da bi jaz ozdravel od jetike. Ozdravel sem in bil posvečen v duhovnika. Ko je mati umrla, so mi zdravniki rekli, da bom mogel postati duhovnik. Neizmerna ljubezen moje matere je tudi bila sad dnevne molitve rožnega venca.

Ko sem bil star 19 let ter sem bil na tem, da se preselim v Ameriko, me je moj oče poklical v kuhinjo in mi rekel, naj poklekнем. Dal mi je tale nasvet: „Ne pozabi, da je v Ameriki samo ena stvar važna: da zveličaš svojo dušo!“ Da mi je moj oče mogel dati ta nasvet, je tudi bila vzrok globoka očetovska ljubezen, sad dnevne molitve rožnega venca.

V najresnejši uri svoje bolezni sem imel ob strani duhovnika. Govoril mi je o rožnem vencu in mi nasvetoval, naj se zatečem k Marijini priprošnji. Tri besede mi je rekel: Marija je vsemogočna s svojo priprošnjo; Marija je vsemogočna s svojim posredovanjem pred Sinom; Marija zmore isto kot Bog, le v tem je razlika, da Bog premore vse s svojo voljo, Marija pa s svojo prošnjo.

Z zaupanjem sem se obrnil na Marijo in sem ozdravel; in od tedaj romam po vsem svetu in razširjam rožnovensko križarsko vojsko. Očetje, matere in otroci, vzemite v roke to orodje rožnega venca! In ko prebirate njegove jagode, prosite vsak dan za svojo družino: ljubezen, povezanost in srečo na tem svetu in nekoč v nebesih. Amen!“

Kmalu nato je Čile večkrat sunkovito razgibal potres. Tudi v naši župniji v Curacautinu, ki je na potresnem ozemlju, smo preživeli precej strahu. Nekaj materialne škode je v cerkvi in zidovju. Čeprav se še vedno trese, vendar upamo, da se bo počasi umirilo. Potres je bil velik misijon za vso župnijo. Spovedovanja, udeležbe pri sv. mašah in sv. obhajilu je bilo kot še nikoli. Začeli smo z delom za molitev sv. rožnega venca po družinah. Čez štiristo se jih je prijavilo, da bodo rožni venec molili dnevno ali vsaj tedensko. Razdelili smo tudi izvode tako spodbudnega govora, ki ga je imel p. Peyton. Radi bi, da bi gorečnost vernikov ne ponehala, ko bodo prestali strah. Katoliška akcija se je odločila, da bo skušala spraviti v družine okoli pet sto in še več kipov Matere božje, srednice vseh milosti. Tako bodo počasi v vseh družinah imeli Marijino podobo.

Sicer pa družine, narodi in ves svet doživljajo velikanski pretres. V tej stiski vsi radi jemljimo v roke sv. rožni venec. Saj nam ga ne priporoča samo veliki rožnovenski apostol p. Peyton, marveč tudi naši verni slovenski dedje, veliki škofje: Baraga, Slomšek, Jeglič in Rožman, dolga vrsta svetnikov in svetnic, namestniki Jezusa Kristusa na zemlji in deviška Mati božja v svojih prikazovanjih. Kaj bi dosegli duhovniki, verniki, družine in slovenski narod, če bi rožni venec res vsak dan z živo vero, zaupanjem in stanovitnostjo ter prav ponižno molili!

Marijina semeniška kongregacija v Adroguéju je izdala na najboljšem papirju obširen molitvenik z bogato marijansko vsebino. V njem najdeš tudi mašni obrazec v čast rožnovenski Materi božji, razlago rožnovenske pobožnosti, razne molitve v čast rožnovenski Kraljici, hkrati pa so naštetih tudi odpustki za molitev sv. rožnega venca. Molitvenik je posvečen spominu na + g. škofa dr. Gregorija Rožmana. Naročiš ga lahko kar pri uredništvu OU, Rivadavia 234, Adrogué FCNGR, prov. B. A., Argentina.

S M R T

Franc Mihelčič, Avstrija

Letos smo tu v Omnes unum nadrobili zlasti v smislu globinske psihologije nekaj misli o postu in križu. V obeh primerih smo prišli do sklepa, da je zaradi človekovega zadnjega namena ali končnega cilja treba odmreti samemu sebi; samo tako more človek živeti kot pravi kristjan.

Lahko bi dejali, da sta tako post kot križ le neka oblika smrti in da oba vodita k njej. Do tega spoznanja nas n. pr. vodi tudi globlja misel na Gospodov post. Ali ni bil Gospodov post že nekak naprejšnji okus njegovega križa in smrti? Jasno je, da je bil križ že pot v smrt. Gospodovi sovražniki so res klicali: „Če si Sin božji, stopi s križa!“ (Mt 27, 40; pr. tudi Mt 27, 42; Mr 15, 30-32). A bili so prepričani, da tega ne bo naredil; zakaj niso verovali, da bi mogel kaj takega storiti. Gospod Jezus Kristus bi mogel to napraviti, pa ni hotel, ker je bilo po skrivnostnih sklepih božje previdnosti določeno, da mora umreti na križu za odrešenje vsega človeškega rodu.

Poudarimo tudi tole misel: Gospodov post je bil začetek boja med satanom in Odrašenikom sveta; začetek odkritega boja, katerega izid je bil Gospodu jasen. Na koncu boja ga je sicer čakala krasna zmaga, a prej je bila potrebna smrt. Saj je od smrti vstali Gospod prav na dan svojega vstajenja v razgovoru z dvema učencema na poti proti Emavsu pojasnjeval: „O nespametna in po srcu kesna za verovanje vsega tega, kar so povedali preroki! Ali ni bilo potrebno, da je Kristus to pretrpel in šel v svojo slavo?“ (Lk 24, 26).

Dá, vse troje je eno: post, križ, in smrt. To je ponižanje: začelo se je pri Gospodu Jezusu Kristusu že z učlovečenjem, prišlo do izraza ob Gospodovem nastopu v javnosti, ko se je postil v puščavi in ga je hudobni duh skušal (pr. Mt 4, 1-11; Mr 1, 12-13; Lk 4, 1-13), ter doseglo višek ob Gospodovi smrti na sramotnem lesu križa. Tako pretresljiva je misel apostola Pavla, ki jo Cerkev tolikokrat premolil zadnje tri dni velikega tedna: „Ponižal se je in bil pokoren do smrti, smrti na križu.“ (Flplj 2, 8). Križ je znak Gospodove smrti, pa tudi njegovega boja in zmage. Smrt je dokončen križ, dokončno prekrizanje načrtov in pričakovanj. Njen klic je: „Do sem in nič več dalje!“

Smrt je konec! Biologi pravijo: Smrt je konec življenja. Materialisti podobno: Smrt je konec delovanja organizma. Pa je to točno? Je in ni! Smrt je konec tega, kar mi imenujemo življenje, kar mi zaznavamo kot življenje. Smrt je zavesa, ki pade med tostransvo in onstranstvo. Tostranstvo poznamo, onstranstvo pa nam je tuje, ker ni dostopno našim čutom. Zato pa se človek smrti boji, si je ne želi. Freud je govoril o nagonu k smrti; menil je, da je smrt tudi cilj življenja, ker je konec življenja. Mož je bil materialist, čeprav se je bavil s psihologijo in skušal razkriti globine duše; pa oboje ni v skladu z mehničnim svetovnim nazorom. Ne! Nagona k smrti tako, kot si jo je zamišljal Freud — da je konec in zato tudi cilj življenja — ni. Pač pa je v človeku nagon k temu kar sledi smrti: človek je za to ustvarjen in duša teži za tem. Apostol Pavel je pisal iz prvega rimskega ujetništva svojim dragim Filipljanom: „Željo imam biti razvezan s Kristusom“ (Flplj 1, 23). A ta želja je v vsakem človeku, kakor je tako pomenljivo trdil sv. Avguštin v svojih Izpovedih, ko govori o nemirnosti našega srca, dokler ne bo počivalo v Bogu.

Že smo rekli, da je smrt v biološkem in materialističnem smislu le konec življenja, konec življenjskega dogajanja v človeškem organizmu, začetek razpadanja substrata, ki ga je življenje uporabljalo, s katerim je živelo in ga oživljalo. Ko bi bilo to res vse? Pa ni! Človek ni le biološko, marveč tudi psihološko bitje, telesno in duhovno bitje. Oboje se med seboj prepleta, da nastane le eno: človeško. To je nekaj tako posebnega, da se od živalskega popolnoma loči.

Pri človeku ima smrt in njej sledeče razpadanje človeškega organizma še drug pomen. Mar nas ne uči božje razodetje, da bo to človeško telo nekoč poduhovljeno, da ne bo več podvrženo zakonom narave, kot jih poznamo; da bo povsem prešinjeno po duhovni duši, preduhovljeno? Po vstajenju od mrtvih zanj ne bodo več veljali naravni zakoni, ki veljajo zanj na tem svetu; nič več ne bodo veljali zakoni mehanike in fiziologije. Telo bo takrat v popolnoma novem položaju. Telo bo te minljive posebnosti, ki ga vežejo na čas, prostor in biološke potrebe, odvrгло od sebe, izgubilo. Le poslušajmo n. pr. zopet apostola Pavla: „Seje se v minljivosti, vstaja v neminljivosti... Zakaj to minljivo si mora nadeti neminljivost in to umrljivo nadeti neumrljivost“ (pr. 1 Kor 15, 42-53).

Kako bi smrt po filozofsko izrazili? Smrt je prehod iz časnega v nečasnost, iz prostora v neprostornost, ali v aevum, kakor se izražajo bogoznanci. Duše umrlih ne poznajo časa in ne potrebujejo prostora. Duša se — če se smemo tako izraziti — iz dimenzionalnosti preseli v brezdimenzionalnost, še več! Življenje je negotovost. V vsakem pogledu! Danes ne vem, kaj mi bo prinesel jutrišnji dan. Posebno pa teži človeka, kako bo obstal pri sodbi pred Bogom. Mogli bi reči, da ima ves strah na svetu svoj izvor v tej negotovosti. Mar svetniki niso čutili istega? S smrtjo pa je te negotovosti konec. Duša ve, kako je z njo. Pa ne le to. Smrt je tudi prehod iz mraka v svetlobo! Če ne gre le za duše, ki so že na tem svetu zbrisale vse časne kazni za greh in zato takoj po smrti gredo v nebesa, morejo — tako se zdi — vse druge duše vsaj za trenutek videti svetlobo, ki je Bog. Pogubljenim to doživetje povzroči najhujše muke in sovraštvo, vernim dušam pa trpljenje, ki jim je v kazni in očiščenje. Smrt pa je končno tudi doživetje povsem novih okoliščin, ki so človeku zaradi navezanosti na telo bile doslej neznanе. Mislimo zlasti na prehod na telo navezane duše v neko osamljenost, v neko provizornost, v neko pričakovanje, da pride dan, ko se bo telo zopet združilo z njo.

Kaj nas božje razodetje posebej uči o smrti? Veliko reči. Smrt je kot posledica greha prvega človeka zanj in za vse njegove potomce kaznen in ponižanje: „Od vseh dreves v vrtu smeš jesti; od drevesa spoznanja dobrega in hudega pa nikar ne jej! Zakaj brž ko bi jedel od njega, boš moral umreti“ (1 Mojz 2, 16-17). Tako zapoved je Bog dal. Adam se je ni držal. Zato mu je Bog rekel: „Ker si poslušal glas svoje žene in jedel od drevesa, o katerem sem ti dal tole povelje: 'Ne jej od njega!' — bodi prekleta zemlja zaradi tebe! V trudu se boš živil od nje vse dni svojega življenja. Trnje in osat ti bo rodila, in vendar boš moral poljsko zelišče jesti. V potu svojega obraza boš užival kruh, dokler se ne povrneš v zemljo, ker si vzet iz nje; zakaj prah si in v prah se povrneš“ (1 Mojz 3, 17-19). Apostol Pavel pa v listu Rimljanom razlaga, da je po enem človeku, to je Adamu, prišel greh na svet in po grehu smrt in je tako smrt prišla na vse ljudi, ker so vsi grešili (Rimlj 5, 12), grešili namreč v Adamu, ki je grešil kot zastopnik vsega človeštva. Opomniti moramo, da smrt za Kristusa ni bila kaznen, ker ni grešil, pač pa ponižanje kot sredstvo za zadoščenje za grehe človeštva in sredstvo za odrešenje vsega človeškega rodu. — Smrt kristjanova ima tudi soodrešilno moč, ako združeni s Kristusom sprejmemo nase

tudi mrtvičenje in končno tudi telesne in dušne muke, ki so v zvezi s smrtjo. Križ in smrt pa sta kristjanu tudi pogoj za veliko plačilo. Apostol Pavel v listu Rimljanom uči, da smo božji otroci, zato pa tudi dediči božji in sodediči Kristusovi, če le z njim trpimo, da bomo z njim tudi poveljani (Rimlj 8, 17). Prav tam dodaja tudi misel: „Mislim namreč, da se trpljenje sedanjega časa ne da primerjati s slavo, ki se bo razodela nad nami“ (Rimlj 8, 18). V drugem listu Timoteju isti apostol trdi: „Zanesljiva je beseda: Če smo z njim (s Kristusom) umrli, bomo z njim tudi živeli; če trpimo, bomo z njim tudi kraljevali“ (2 Tim 2, 11-12). Apostol Peter pa v svojem prvem listu tolaži preganjane vernike: „Preljubi, ne čudite se pekoči nadlogi (trpljenju in preganjanju), ki prihaja nad vas za preskušnjo, kakor da bi se vam dogajalo kaj nenavadnega, ampak kolikor s Kristusom trpite, se veselite, da se boste tudi v razodetju njegovega veličastva veselili in radovali“ (1 Petr 4, 12-13). Smrt je končno vpletena v skrivnostni načrt božje previdnosti in ji še nikoli in ji tudi nikoli nihče ne bo ušel.

Kaj je smrt za osebo? Konec napetosti, nevarnosti za razdvojenost, ki človeku grozi vse življenje, dokončna odločitev vse človekove bodočnosti: kakor drevo pade, tako obleži — človek ostane v ljubezni božji ali v sovraštvu, kakor se je pač ločil v trenutku smrti s tega sveta.

Pri Gospodu Jezusu Kristusu vsega tega ni bilo. Smrt je vzel nase le, ker je bila tako Očetova volja. Kakor v vseh drugih stvareh tako je tudi v tej izpolnil Očetovo voljo. Njegovo zasluženje ni v tem, ker je umrl, marveč v tem, ker je umrl zato, ker je Oče tako hotel. Njegova smrt pa je s tem postala obenem tudi pogoj življenja in zmage: smrt smrti! To, kar je hotel satan doseči v raji in s Kristusovo smrtjo: uničenje božjih načrtov, se mu je prav s Kristusovo smrtjo izjalovilo. *Victus vincit, coincidentia oppositorum*, ki je možna le pri Bogu!

Kaj nam vernikom in duhovnikom vse to razmišljanje hoče dopovedati? Smrt je začetek življenja in pogoj uspeha. Ne mislim na tisto smrt, ki se loti telesa in človeku vzame sposobnost, da bi še vršil voljo božjo na zemlji, v mislih imam tisto smrt (trpljenje, mrtvičenje), o katerem govorita zgoraj apostola Peter in Pavel. Smrt nam pomeni biti s Kristusom pribit na križ, s Kristusom umreti, da bomo z njim živeli. Vse to pa končno pomeni, kar smo v razmišljanju o postu, križu in smrti ponovno trdili: zatiranje svojega jaza, uničenje navezanosti na svet, osvoboditev od malikov. Ko je kristjan odmrli svojim nagonom, ko se je rešil njih vpliva, more svobodno hiteti k združenju z Bogom. Tedaj se začne novo življenje, življenje svetlobe. Apostol Pavel n. pr. v listu Rimljanom tako lepo opominja: „Noč se je pomaknila in dan se je približal. Odložimo torej dela teme in si nadenimo orožje svetlobe. Kakor podnevi pošteno hodimo, ne v požrešnosti in pijanosti, ne v nečistosti in nesramnosti, ne v prepiru in nevoščljivosti, ampak nadenite si Gospoda Jezusa Kristusa in mesu ne strežite za poželjivost (Rimlj 13, 12-14). S temi Pavlovimi opomini nas Cerkev vsako leto na prvo adventno nedeljo dramatično iz spanja ter kliče v borbo proti temnim silam slepih nagonov v nas ter vabi, naj bi si s krepostnim krščanskim življenjem nadenili Kristusa. Iz Avguštinovih Izpovedi vemo, da so mu prav te Pavlove besede pomagale, da je končno s pomočjo milosti božje odločno sklenil, da bo pretrgal s temi demonskimi silami v sebi, se izkopal iz goste teme strasti ter začel Bogu všečno živeti.

Za to križanje in zatiranje slabih nagonov v sebi, za odmiranje svetu in njegovemu trojnemu poželenju: poželenju mesa, poželenju oči in napuhu življenja, kakor se izraža apostol in evangelist Janez (pr. 1 Jn 2, 16), je poklican prav vsak kristjan, kaj šele Kristusov duhovnik. Katoliški duhovnik in škof mora biti sicer na svetu, a ne sme biti od sveta. Od sveta mora biti ločen, kakor je Jezus tako lepo povedal v velikoduhovniški molitvi o svojih apostolih: „Jaz sem jim izročil tvoj nauk, a svet jih je sovražil, ker niso od sveta, kakor jaz nisem od sveta. Ne prosim, da bi jih vzel s sveta, temveč da bi jih varoval hudega. Od sveta niso, kakor jaz nisem od sveta“ (Jn 17, 14-16). Tu ne gre za kako ločenost po uniformi, gre za življenje, za drugačen način življenja: prej v službi svetu, eden od sveta, zdaj v službi Bogu, eden njegovih. Zato pa je treba svetu odmreti, dati mu slovo, križati sebe.

Kristjanu in posebno duhovniku tudi svet pri tem nekako pomaga, ko ga nekako izloči iz sebe, pretrga vezi z njim. Duhovnik in kristjan morata živeti v svetu, a svet jima je dejansko tuj. Ker kristjan in še mnogo manj duhovnik ne sme iti za svetom in njegovim poželenjem, ga svet odklanja, prezira, dostikrat celo sovraži in preganja. Izpolnjuje se, kar je Jezus govoril pri zadnji večerji: „Ako vas svet sovraži, vedite, da je mene prej sovražil ko vas. Ko bi bili vi od sveta, bi svet svoje ljubil. Ker pa niste od sveta, ampak sem vas jaz od sveta odbral, zato vas svet sovraži“ (Jn 15, 18-19). Koliko napadov, prezira in sovraštva smo morda že sami doživeli!

Nič ne pomaga, če hoče kristjan ali duhovnik služiti svetu; svet mu ostane tuj, ker svet čuti, da to, kar tak duhovnik poskuša, ni naravno. Zato je 'posveten' duhovnik, ki skuša živeti po načelih in smernicah sveta, nesmisel; ni vščé ne angelom ne svetu.

Odmreti je pogoj napredovanja in notranje rasti, zakaj čimbolj človek, kristjan ali duhovnik odstranja oklep, ki ga skuša zapreti v samega sebe, tembolj se odpira vsemu, kar je okrog njega ter vse presoja z višjega vidika. Oseba, persona raste in se razvija le z uničenjem sebične usmerjenosti jaza. S tem pa ne koristi le sebi, marveč tudi svetu. Cvetlica daje okolju vonj in hrano šele, ko se je odprl Bogu. Tedaj gleda na svet tako, kot ga gleda Bog. Tedaj se odpre njegovo srce luči in vplivu milosti božje, tedaj prejme duša toliko bogastvo, da lahko dobe od njega vsi, ki se mu približajo.

„Bodimo vendar bolj skrbni za svoje zveličanje. Skrb za zveličanje naj se nam zdi najpotrebnejša reč na svetu. Vse mine, vse bomo morali zapustiti, morda še danes. Ničesar ne bo naša duša vzela s sabo tja na oni svet kakor svoja dela, dobra ali hudobna. Premislimo to večkrat, dokler imamo čas; kadar bo naš čas pretekkel, nam ne bo nobeno premišljevanje in nobeno dejanje več pomagalo.“
(Baraga, Premišljevanje štirih poslednjih reči, Ljubljana 1937, str. 10/1.)

Delo škofa dr. Gr. Rožmana za Molitveno zvezo

Zupan Janez SDB, Bolivija

Trikrat je že doslej naše duhovniško glasilo prineslo nekaj misli o molitvenem gibanju za rešitev slovenske domovine; zadnjič tudi prijavnice. Nekaj duhovnikov se je že prijavilo k Zvezi, še več pa se jih bo verjetno odločilo za isto, upam, ko bodo iz naslednjih vrstic zvedeli, da je sam naš blagopokojni g. škof odobral in odločno podpiral naše gibanje. Navedel bom samo nekaj odlomkov iz njegovih pisem podpisanemu o tej zadevi.

Že leta 1954, ob srebrnem jubileju Rožmanovega škofovskega posvečenja sem omenil našemu rajnemu vladiki potrebo neke organizacije za duhovno reševanje domovine. Isto sem mu podrobneje razložil čez dve leti; toda šele na tretje pismo, še bolj konkretno, mi je odgovoril dne 4. XII. 1957 takole: „Vaše pismo z dne 23. XI. sem danes prejel in Vam takoj odgovarjam, da se vsaj enkrat pisмено oglasim na Vašo iniciativo. — Zdaj ste na pravi izhodni točki: vse božje reči se začnejo z malim številom in v omejenem krogu, od tam se širi, kakor kvas v testu. — Z vsem srcem in veseljem Vam dajem k temu svoj blagoslov in bom Molitveno zvezo sprejel v vsakdanji memento pri maši. — Po svojih močeh bom zadevo podpiral in priporočal in vesel bom, če mi boste kdaj o razvoju poročali. Pozdrav in blagoslov. Gregorij Rožman.“

Na to škofovo besedo sem „vrgel mrežo“: napisal sem nekaj člankov in dal tatisniti prve prijavnice za svoje redovne sobrate in sestre HMP. Tudi g. škofu sem poslal eno; kmalu mi je odgovoril, dne 9. V. 1958: „Vaše pismo z dne 28. IV. sem prejel in Vam prilagam pristopnico MZ. Med tem sem na ponovno prošnjo centralę Modre Armade napisal za DŽ članek, ki izzvenj v povabilo, da bi Slovenci pristopili k tej molitveni armadi... Pa to ni prav nič v nasprotju z Vašo zamislijo, ker more biti vsak Slovenec član obeh...“ Potem piše o avstrijskem primeru, kako so z molitvijo dosegli mirovno pogodbo in konča: „Z istim zaupanjem bomo tudi Slovenci molili, deloma v MZ, deloma v MA, najbolje pa v obeh; in ne bomo molili zaman. — Naj brezmadežno Srce Marijino blagoslavlja Vaš podvig, da bo vedno več Slovencev, ki bodo povezani v molitvi in žrtvah za isti cilj in namen. Pozdrav in blagoslov. Gregorij Rožman.“

V nadaljnjih dveh pismih sem mu govoril o posebnih molitvah zveze in o okrožnicah, ki naj bi članom razlagale mesečne molitvene namene; kot dobri oče mi je odgovoril dne 1. I. 1959: „Prvo pismo v novem letu pišem Vam, ki ste že dolgo čakali odgovora... Molitve: zdi se mi prav, da bi bila dvojna: vsakdanje darovanje in pa druga za vsak dan v tednu drugačna... Tekst AM ima še dostavek: 'Posebej darujem vse to v namene AM in v namene, ki so od sv. očeta za ta mesec določeni.' Namesto tega bi člani MZ dostavili po Vašem načrtu: posebej še darujem vse to v spravo za grehe našega naroda, za njega pravično rešitev in ohranitev ter za spreobrnjenje Rusije. — Mesečne okrožnice: iz izkušnje vem, da so mesečne okrožnice silno breme in drage; posebno še, ker bi se morale razpošiljati mesečno po vsej širni zemlji, kjer so naši sobratje, to da veliko dela. Boste videli, kako hitro mine mesec — okrožnice Vam ne bodo dale miru. Svetujem Vam: vsake tri mesece ena okrožnica s tvarino za tri mesece, pa na kratko, krepko in jasno... Za začetne stroške bi že skušali kaj malega zbrati; potem pa bi pač

gospode prosili, da kaj pošljejo za kritje stroškov. — Naj bo nocoj dovolj. — Vse blagoslove Vam za leto 1959! — Pozdravljeni — v Kristusu Vaš + Gregorij Rožman.“

Še isti mesec sem mu odgovoril in predložil v potrditev posebne molitve, za vsak dan v tednu posebej in mu potožil zaradi nekaterih ovir. Dne 3. IV. mi je zopet zelo bodrilno odgovoril: „Dolgo čakate na odgovor Vašemu pismu z dne 22. I. Prehitel me je postni čas, ko je Velika noč zgodnja; v postu sem imel dva misijona... Kratke molitve za vsak dan so vse dobre, kakor jih predlagate; izberite, katere hočete. Samo vzdihljaj pri rožnem vencu molijo Slovenci povsod malo drugače... O Jezus, odpusti nam naše grehe, obvaruj nas peklenskega ognja in privedi v nebesa vse duše, zlasti še tiste, ki so najbolj potrebne tvojega usmiljenja. — Strah pred represalijami v domovini je povsem prazen in neosnovan... tu ni nobene polemike, nobenih napadov, nobenih poročil o preganjanju — le molitve. Zaupam, da bomo s to molitveno akcijo sprosili, da bo Bog sovražnike svete Cerkve ponižal, to se pravi, olajšal položaj naših sobratov v domovini. Če bi se na take ugovore ozirali: 'bi znalo škodovati', bi sploh ničesar ne smeli storiti. Pametno je, da ne izzivamo, tega ne bomo storili; opominjali, vabili, prosili bomo: združimo se v molitev. Upam v Marijino pomoč, da Vam bo omogočeno vso svojo lepo in koristno akcijo izpeljati. Ko boste tako daleč, da boste mogli prvo okrožnico izdati, mi sporočite, skušal Vam bom poslati nekaj denarja za prve stroške, da ne bo treba Družbe nadlegovati.“

Glede moje prošnje, da bi sprejel cerkveno cenzuro mojih spisov za MZ mi pravi nadalje: „Prav, kakor želite, z veseljem bom vsak Vaš rokopis za okrožnico pregledal in potrdil.“

Ker sem imel težave s svojimi redovnimi predstojniki glede vodstva Zveze, sem mu tudi o tem potožil; takole mi odgovarja: „Osebo zase bi ne imel nič zoper to, da bi dal svoje ime vsej zadevi, a objektivno bi moje ime komuniste bolj razdražilo kot katero drugo ime, ker sem tako velik zločinec v njihovih očeh, Zaradi tega je ime 'nekega' duhovnika v 'zgubljeni' Boliviji mnogo manj 'nevarno' in manj 'izzivajoče'. (Narekovaji so škofovi.) Mislim, da sem se dotaknil vseh vprašanj Vašega pisma. — Zelo bi bil vesel, ko bi se mogla kje osebno sniti in pogovoriti. Bolivija, o kateri sem že mnogo čital, me zelo zanima... pa v tej starosti si ne upam napraviti take poti, sam že celo ne. Zdaj me že vsako daljše potovanje zmuči. Bom pa iz vic pogledal na Bolivijo, če bo Bog dopustil.“ Ali je slutil svojo skorajšnjo smrt? Pismo je takole zaključil: „Jutri je prva sobota — bom brezmadežnemu Srcu Marijinemu vso zadevo še posebej priporočil. — Pozdrav in blagoslov.“

O dobri pastir, kako si se resno zavzel za težave MZ in kako uspešno si izmolił rešitev v tistih dneh! Ne pustj sedaj, ko si pri Bogu, da bi MZ zaustavila svoj korak, ampak pomagaj ji preko vseh novih in bodočih težav in zaprek.

S premostitvijo glavnih ovir je MZ v nekaj mesecih zelo napredovala, seveda vse zaradi odločne podpore g. škofa, ki mi je dne 1. VII. takole odgovoril na moji zadnji pismi, v katerih sem poslal v cenzuro že prvo okrožnico: „Poslal sem Vam tiskane okrožnice po zračni pošti, priporočeno. Upam, da ste jih v redu dobili. — Prosim Vas, sporočite mi, na kak način naj Vam pošljem nekaj denarja za poštnino; za razpošiljanje okrožnice bo treba nekaj denarja. Ali Vam je ustreženo, ako Vam pošljem ček na Vaše ime v USA dolarjih, — ali želite na kak drug način? Ne poznam predpisov pri Vas in ne razmer; je-li varno pošiljati dolarske čeke? — Koncept kratkega obvestila o MZ za DŽ je dober, ni treba nič dodajati.

Če se Vam zdi primerno, morete pripisati: Potrdil škof Gregorij Rožman. Treba pa ni ...“

Dne 17. IX. sem prejel zadnje pismo skupno z njegovo zadnjo očetovsko skrbljivo in škofovsko velikodušno gesto; takole mi piše: „Prilagam Vam ček..., kakor sem Vam obljubil. Za nekaj časa bo; potem bom pa zopet videl, če se bo dalo kaj dobiti.“ Ubogi g. škof, kako se je žrtvoval celo gmotno v prid MZ! V tistih tednih mi je pisal iz USA znan katoliški javni delavec in pisatelj o nujnosti molitve tudi za slovenski jezik, ki so ga srbski centralisti na smrt obsodili; predlagal mi je zelo intenzivirano MZ. O stvari sem se posvetoval z g. škofom in ta mi je v tem zadnjem pismu takole odgovoril: „Z g. Z. N. sem govoril. Res je, da bi marsikateri veren Slovenec rad pristopil k zvezi, če bi kdo prišel k njemu in mu stvar razložil. Pa v tem ravno je težava. Tisti, kj so za tako delo pripravní, so redki in že na vse strani oddani, da bi komaj mogli še kaj novega sprejeti; večina pa je premalo gibljiva in aktivna. Pri vseh podvigih naletimo na podobne ovire. Pa nič za to, se bo pač zveza nekaj počasneje razvijala, saj Bog tudi potrpi z nami. — Treba pa bo postaviti neka poverjenišтва po posameznih deželah. Že mislim na to tukaj... Torej redovna hiša ne pride v poštev. Jaz sam ne morem. Pa bom kljub temu poskusil vsaj nekaj, če bom še toliko zdrav. — V USA menda še nimate članov; če jih kaj imate, mi jih naznanite, da jim kar od tukaj pošljemo okrožnice. — Morda bi bilo z ene strani bolje molitvene namene izdajati za šest mesecev; ceneje bi bilo že zaradi poštnine... Toliko za danes! Pozdrav in blagoslov! + Gregorij Rožman.“

Dragi sobratje duhovniki in redovniki, v imenu krščanske in sinovske piete-
te do našega prerano umrlega očeta in pastirja Vas prosim, da nadaljujete z de-
lom v prid ideje MZ. Mislim, da je to tudi škofova iskrena želja, da ne rečem
naravnost, ena važnih točk njegove verjetno ne napisane oporoke, ki pa je jasno
izražena v odlomkih zgoraj navedenih pisem. Saj mi je skoraj malo hudo, da to
objavljam, toda gre za to, da pridobim za MZ čim več slovenskih duhovnikov v
zamejstvu in v tujini; in to je gotovo tudi želja blagopokojnega njenega očeta in
mecena; zato upam, da mi bo odpustil to mojo indiskretnost.

Za Boga in Slovenijo!

*„Kar je oče dobrega od svojih starih prejel, mora svojemu
sinu zapustiti, ino kar se je mati od svoje matere hvale vrednega nau-
čila, bo tudi svoji hčeri zapustila. Materni jezik je najdražja dota,
ki smo jo od svojih starih zadobili; skrbno smo ga dolžni ohraniti,
olepšati ino svojim mlajšim zapustiti. Človeški jezik je talent, kate-
rega je nam Gospod nebes in zemlje izročil, da bi z njim barantali
ino veliko dobička storili. Kdor svoj materni slovenski jezik poza-
bi, malopridno svoj talent zakoplje; Bog bo nekoč terjal ino vsi
zaničevalci svojega poštenega jezika bojo v vnanjo temo potisnjeni.“
(Drobtinice za novo leto 1849, str. 7.)*

v ZUPNIKU SKEBETU V SPOMIN

Gregor Mali, Argentina

Ko so v Ljubljani pokopavali škofa Gnidovca, mu je govoril škof Rožman. V svojem govoru je omenil, da se je Gospod svojemu zvestemu služabniku škofu Gnidovcu za vse njegovo goreče apostolsko delo in vse njegove izredne žrtve zahvalil na poseben način. Pritegnil ga je pred smrtjo k sebi na križ, da je z njim v dušni zapuščenosti tožil: „Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil?“ Ko je izpil s Kristusom kelih trpljenja do dna, je umrl.

Mnogo naših duhovnikov in bogoslovcev je počastil Kristus, kralj mučencev, s krono mučeništva. Nekatere pa je obvaroval mučeniške smrti. Pogreznil pa jih je v življenju v veliko trpljenje. Eden izmed teh duhovnikov je bil tudi Silvester Skebe. Doma je bil v Hinjah pri Žužemberku na Dolenjskem. Njegova mati je zelo spoštovala duhovnike in zanje veliko molila. Zato ji je Bog dal milost, da je tudi njen sin Silvester postal duhovnik.

Z novomašnim križem in materinim blagoslovom je odšel gospod Silvester na svojo prvo duhovniško službo. Nastavili so ga za kaplana v Borovnico. S svojo iskreno pobožnostjo, s svojim plemenitim, vedrim in odločnim značajem je kmalu osvojil srca svojih vernikov. Posebno uspešno je povsod deloval med mladino.

Da je užival popolno zaupanje svojih predstojnikov, dokazuje tudi služba, ki jo je opravljal v škofji Loki. Tam je bil namreč v uršulinskem samostanu, kjer je bil tudi zavod in šola za žensko mladino, kaplan in katehet.

Pred zadnjo svetovno vojno je bil gospod Silvester župnik na šent Urški gori pri Cerkljah na Gorenjskem. Tudi tu je posebno skrb posvetil vzgoji mladine. Najbrž je že naprej slutil vihar, ki bo prišel nanjo. Kadar pa je bil prost, ki bo prišel nanjo. Kadar pa je bil prost, je gojil in pasel svoje čebelice, ki so

ga razveseljevale in kratkočasile v njegovi osamelosti in oddaljenosti od prometa. V objemu planin, daleč proč od vrvenja sveta je želel ostati do smrti.

Toda ko mu je skrbna duhovniška setev že obetala obilno, bogato žetev, je moral zapustiti svoje zbegane ovce. Nemci so odpeljali iz bližnjih krajev v dolini že več duhovnikov. Vedel je, da tudi njemu ne bodo prizanesli. Zato je zbežal v Ljubljano, kjer pa na svoje vernike ni mogel pozabiti. Iskal je zveze z njimi. Ker je ni našel, je pozabil na nevarnost, ki je pretila njegovemu telesnemu življenju, in šel tajno med nje, da jim je dal tolažbe, poguma in navdila za življenje. Seveda je obiskal tudi svoje čebele, ki jih je imel tako rad in so zapuščene životarile v čebelnjaku. Med potjo tja in nazaj je srečaval slovenske otroke, ki so ga pozdravljali po hitlerjansko. To je gospoda Silvestra, ki je bil vedno zaveden slovenski duhovnik, tako užalilo, da je moral zbrati vso notranjo moč, da se je obvladal in ni v svoji sveti jezi otrok ozmerjal.

Vendar, ko je bil begunec v Ljubljani, se ni dobro počutil. Vleklo ga je na deželo, med preproste ljudi. Ponudili so mu župnijo blizu Kočevja. Takoj jo je sprejel in odšel tja. Opazil je, da živé njegovi verniki v zelo težkih razmerah. V vseh večjih krajih so bili tedaj laški vojaki, ki so zapeljevali slovenska dekleta. Župnik Skebé je lahko miselna dekleta potrpežljivo svaril. Ker ni dosegel uspeha, je nastopil proti njim javno. Mislil je, da se bodo prizadeta dekleta zresnila in poboljšala. Toda dosegel je nasprotno. Od tujcev zapeljana dekleta so ga naznanila italijanski vojaški oblasti. Moral je iti pred vojaško sodišče, ki ga je zaradi desetih „zločinov“ obsodilo na večletno ječo. Vsi ti „zločini“ so bili seveda popolnoma izmišljeni. Obsojen je bil pa v resnici samo zato, ker je spolnjeval svojo

duhovniško dolžnost in svaril pred grehom.

Župnika Skebeta so potem italijanski vojaki odpeljali. Več mesecev je bil zaprt v strogi ječi blizu Rima. Kaj je v njej trpel, dokazujejo njegove besede. Izjavil je namreč, da je bil zaprt skupaj s tako pokvarjenimi ljudmi, da so naši najslabši ljudje v primerjavi z njimi pravi angeli. Ko je razpadla Italija, je ušel iz ječe. Na poti proti domu se je skrival po zapuščenih krajih in gozdovih. Slednjič je le prišel domov, sestradan in utrujen do smrti. Domá je še našel svojo mater, ki je ves čas jokala in žalovala po njem. Svojo posebno ljubezen do nje je pokazal tedaj, ko je gorela januarja 1945 njegova domača vas in z njo njegova rojstna hiša. Župnik Skebé je v najhujši zimi rešil svojo osemdesetletno mater iz goreče vasi in jo odpeljal v drugo vas. On sam pa se je vrnil nazaj v Hinje. Ker so komunisti požgali župnijsko cerkev, je nekaj časa maševal v podružnični cerkvi v Ratju. Pozneje pa je v Hinjah sezidal skromno kapelico in v njej opravljal sveto daritev. To pa komunistom ni bilo všeč. Odpeljali so ga in zaprli, potem pa kapelico porušili.

Kmalu potem, ko so v Sloveniji prišli komunisti na oblast, je gospod Silvester postal župnik v Lipoglavu. Tudi

tu je delal z vso vnemo na to, da bi njegovi župljanj ostali zvesti Bogu in Cerkvi. Toda kmalu ga je začela napadati nevarna bolezen — rak v grlu. Pred smrtjo več mesecev ni mogel maševati. Pa se ni pritoževal. Vdan v voljo božjo je prenašal svojo bolezen. Njegova blaga sestra Marija mu je v težki bolezni z angelsko potrpežljivostjo stregla in mu vedno zvesto stala ob strani. Umrl je letos 2. februarja.

V Lipoglavu je zanj maševal dekan Viktor Zakrajšek; govorila pa sta o njegovi doslednosti, odločnosti in duhovniški zvestobi kanonika Šimenc in Glinšek. Njegovo truplo so potem prepeljali v rojstno župnijo Hinje. Njegovega pogreba se je udeležilo 12 duhovnikov. Poleg gospoda Mihaela Zevnika, dekanovega namestnika, je govoril njemu v slovo še drugi duhovni sobrat. Pokopali so ga poleg matere na pokopališču blizu župnijske cerkve, ki so jo že prej porušili komunisti.

Rajnega župnika Skebeta je prešinjnal duh svetega Pavla. Posnemal ga je v krščanski doslednosti, odločnosti in zvestobi. Zato je mogel ob smrti z njim govoriti: „Dobri boj sem dobojeval, tek končal, vero ohranil.“ Naj počiva s svojo materjo v Gospodovem miru v domači slovenski zemlji!

Draginja vedno bolj narašča. Podprimo svoj list, da bo mogel še izhajati. Oglasite se čimprej pri svojih poverjenikih. Naročnino morete poravnati tudi z mašnimi stipendiji. Saj gotovo vršimo lepo delo krščanske ljubezni, če po svojih močeh pomagamo pri listu, ki skuša povezati slovenske duhovnike in redovnike v zamejstvu in v tujini.

Spiritual dr. Filip Žakelj srebrnomašnik

Anton Orehar, Argentina

Marsikdo se bo začudil, da je tako bogat na delu, spiritual slovenskega semenišča v Argentini, dopolnil šele 25 let mašništva. Pa je vendar res. Rojen 2. maja 1907 v Horjulu pri Ljubljani, je s 15 letom stopil na klasično gimnazijo v Ljubljani, po končani maturi vstopil v ljubljansko bogoslovje, kjer ga je 7. julija 1935 rajni škof dr. Rožman posvetil v duhovnika. Po par letih kaplanovanja v Sostrem pri Ljubljani, je šel za prefekta v škofove zavode v št. Vidu nad Ljubljano, z namenom, da se pripravi na doktorat iz bogoslovnih ved. Pregnali so ga Nemci v aprilu 1941 in je šel za stolnega vikarja v Ljubljano, kjer je postal znan posebej kot spovednik in pridigar pri nedeljskih krščanskih naukah v stolnici. Naslonjen na papeške okrožnice, je bistro in odločno prikazoval zmoto in pogubnost komunizma. V maju leta 1945 je odšel v begunstvo z drugimi, in sicer najprej za par mesecev na Koroško, odkoder je odšel na teološko fakulteto, kjer so jo organizirali ljubljanski teološki profesorji z rajnim prelatom dr. Odarjem, da tam konča doktorat. Promoviral je v Bagnoli tik pred odhodom v Argentino leta 1947.

S slovenskim semeniščem in fakulteto je odšel v Argentino in postal najprej profesor bibličnih ved stare zaveze in leta 1950 še spiritual v semenišču, kar je še danes.

Kot človek je dr. Žakelj mož velikih preizkušenj. Že študij je začel v zelo težkih razmerah, prav tako nadaljevanje bogoslovnih študij med ogromnim delom in v viharnih vojnih časih.

Kot duhovnik je od vseh začetkov pokazal izredno gorečnost takoj na prvi kaplanski službi na delavski župniji tik pred Ljubljano. Tam se je začel zani-

mati za KA, posebej za delavce, ko se je hotel dobro poučiti o katoliškem delavskem gibanju, žosizmu, v Belgiji. Bil je eden redkih slovenskih duhovnikov, ki je precej let pred drugo svetovno vojno prišel v stik z ustanoviteljem žosizma kanonikom Cardinom na tečaju na Dunaju. To delo KA je nadaljeval tudi kasneje v Ljubljani, kjer je bil kratko dobo po smrti prof. dr. Ehrlicha duhovni vodja akademskega društva „Straže“.

Prav tako gorečnost je pokazal v pridiganju, kjer ga označuje poleg jasnosti zlasti zavzetost za resnico, ki jo oznanja, naj bo to na duhovnih vajah, ki jih je imel nešteto, ali na različnih romanjih in drugih priložnostih. Prav posebno ljubezen ima do presv. Evhari-tije in Marije.

Pisati je začel že kot kaplan v različne nabožne liste in to nadaljuje sedaj zlasti kot profesor, prav tako s članki v naših izseljenskih verskih listih ter v samostojnih knjigah, ki jih bo kronala prav sedaj knjiga o Mariji.

Kot profesor je priden kot mravlja, saj je moral pripraviti skripta za obširno biblično tvarino, pa s tako malimi sredstvi v začetku. Predava ne samo v bogoslovju, temveč z veliko pripravljenostjo tudi duhovnikom na njihovih mesečnih sestankih in laikom pri prireditvah.

Če omenimo, da je pred leti postal predsednik Južnoameriške Baragove zveze, čemur se je zelo posvetil, in je po smrti prof. Ahčina prevzel uredništvo „Omnes unum“, kjer piše, prosi in zbira — smo skromno opisali njegovo bogato delo.

Srebrnomašniku čestitamo in želimo veliko božjo pomoč pri obilnem delu, nazadnje pa zanj bogato plačilo v nebesih.

JUGOSLAVIJA

Pregled ljubljanske škofije. Proti koncu preteklega leta je škofijski ordinariat v Ljubljani izdal in razmnožil „Letopis ljubljanske škofije in slovenskega dela reške škofije za leto 1959“ (po stanju 1. 11. 1959). Nekaterne važnejše zanimivosti bomo posebej omenili v več številkah našega glasila. Zanimiv je n. pr. pregled škofije. Takole pravi Letopis: „Ljubljanska škofija obsega 6 arhidiakonotov in 278 župnij (nova župnija je Rakovnik v Ljubljani). Z odlokom konzistorijalne kongregacije z dne 4. maja 1951, štev. 176/51 so bili deli župnij Leskovec, Nova Oselica, Hote-dršica in Ziri, ki so po letu 1919 zaradi državne meje z Italijo spadali pod gorisko nadškofijo, in del župnije Planina pri Rakeku, ki je iz istega razloga spadal pod tržaško škofijo, vrnjeni v ljubljansko škofijo, kar se je izvršilo dne 15. avgusta 1951. — Leta 1955 je državna oblast po zakonu o agrarni reformi razlástila vse premoženje (tudi cerkvene stavbe) naslednjih župnij: Borovec, Gotenica, Kočevska Reka, Koprivnik pri Kočevju, Mozelj, Nemška Reka, Polom, Spodnji log in Topla reber. Vse te župnije pa cerkvenopravno še obstajajo. — Vseh duhovnikov ljubljanske škofije je 333. V to število niso všteti duhovniki ljubljanske škofije, ki bivajo v inozemstvu. Zanje po večini ne vemo naslovov. Pred par leti je bilo vseh slovenskih duhovnikov v inozemstvu 702, od tega velika večina iz ljubljanske škofije, saj je samo v letu 1945 odšlo v inozemstvo 185 škofijskih duhovnikov in 62 bogoslovcev, 66 redovnih duhovnikov in 24 lavantinskih duhovnikov, ki so bivali na ozemlju ljubljanske škofije; le malokateri so se vrnili. V tem letu je ostalo kar 75 župnij nezasedenih. — Od 333 duhovnikov ljubljanske škofije jih 47 zaradi starosti, bolezni in drugih vzrokov ni v nobeni cerkveni

službi, 11 pa jih biva po drugih škofijah na ozemlju FLRJ. — Tujih duhovnikov je na ozemlju ljubljanske škofije 24 (14 iz mariborske škofije); 17 jih opravlja cerkvene službe. Redovnih duhovnikov je na ozemlju ljubljanske škofije 102; od tega jih ima 48 cerkvene službe v dušnem pastirstvu. — Vseh duhovnikov na ozemlju ljubljanske škofije je 448. — Redovnic je na ozemlju ljubljanske škofije 749. — število prebivalcev ljubljanske škofije je leta 1958 znašalo ca. 576.000, ozemlje meri 8.411 km². (Letopis, str. 5/6).

Stolni kapitelj v Ljubljani. Zopet ima Letopis tele podatke: Inful. stolni prošt: dr. Franc Kimovec (1952); inful. stolni dekan: Josip šimenc (1952); stolni kanoniki: Mons. Anton Vovk (1940) (kanonikat ad baculum); dr. Jože Pogačnik (1945) (kanonikat Code-lli-Fahnenfeld); dr. Janko Arneje (1951) (kanonikat Čemažar); prof. Franc Glinšek (1952); prof. Jakob Šolar (1958) (kanonikat Flachenfeld-Wollwitz); dr. Anton Čepon (1958). Schiffersteinov kanonikat ni zaseden; trije kanoniki so v inozemstvu. — Častni kanoniki stolnega kapitlja: dr. Gregorij Pečjak (1931), dr. Andrej Snaj (1940), Franc Mervec (1952), Ivan Oman (1936), Cleveland, USA (Let., str. 8). — Pripomnimo, da se je msgr. Anton Vovk po imenovanju za rezid. škofa odpovedal kanonikatu v smislu kan. 156 ZCP. V inozemstvu so tile kanoniki: dr. Tomaž Klinar, dr. Janez Kraljič in Franc Koretič.

Kolegiatni kapitelj v Novem mestu. Tam so pa le trije člani: Inful. prošt: Alojzij štrukelj; kuratna kanonika: Janez Frančič (1944); Jožef Kres (1957). (Let., str. 8).

Škofijski konzistorij: Predsednik: škof; svetniki: dr. Franc Kimovec (1916), Josip šimenc (1936), dr. Jože Pogačnik (1945), dr. Janko Arneje

(1951), prof. Franc Glinšek (1952), prof. Jakob Šolar (1958), dr. Anton Čepon (1958). (Let., str. 9).

Dr. Jože Pogačnik, stolni kanonik in škofov delegat za slov. del reške škofije, je postal generalni vikar ljubljanske škofije; ostal pa je tudi še škofov delegat za slovenski del reške škofije.

Škof msgr. Anton Vovk je dosedanjega tajnika škofijske pisarne Venčeslava Snoja imenoval za škofijskega kanclerja ali ravnatelja škofijske pisarne; hkrati je postal častni konzistorialni svetnik.

Dr. Janez Oražem, ki je bil do imenovanja msgr. Antona Vovka za ljublj. rez. škofa prorektor ljubljanskega seminarija, je odsljedil pravi rektor; tudi on je dobil naslov častnega konz. svetnika.

P. Modest Golia, O. Teut. je odšel iz Save za župn. upravitelja na Rudnik.

Franc Dolžan pa je prišel iz Mirne peči za župn. upravitelja na Savo.

Černomeljski kaplan Štefan Krt je postal župn. upravitelj v Mirni peči.

Jožef Vrečič je iz Velike Doline došel za župn. upravitelja v Brusnice.

Vinko Toš, začasni župn. upravitelj v Šmarju pri Ljubljani, pa je odšel za župn. upravitelja v Veliko Dolino.

Vladimir Jereb, kaplan v Šmihelu pri Novem mestu, pa je kot župn. upravitelj prevzel skrb za duše v župniji Šmarje pri Ljubljani.

Na god sv. Frančiška Ksaverija 1959 je v Novem mestu umrl frančiškan p. Ciprijan Napast. Doma je bil iz št. Lovrenca na Dravskem polju. Kot frančiškan je bil profesor v frančiškanskem bogoslovju v Kamniku, od 1927 pa katehet na osnovni šoli v Novem mestu; vršil je seveda tudi več dušnopastirskih dolžnosti. Pri ljudeh je bil zelo priljubljen. Dočakal je 75 let.

Praznik sv. Nikolaja, nebeškega zavetnika ljubljanske stolnice, je bil preteklo leto na drugo adventno nedeljo; škof msgr. Anton Vovk, nekdanji metliški kaplan, pa je bil to nedeljo v Metliki, kjer je opravil slovesno škofovsko mašo za dvestoletnico sedanje cer-

kve, ki je tudi posvečena sv. Nikolaju. Spomnimo se, kako je božji služabnik Friderik Baraga v njej goreče oznanjal božjo besedo, koliko spovedoval in premolil ter opravil toliko sv. maš in tako zelo skrbel za njeno lepoto.

18. decembra je maršal Tito sprejel v Belem dvoru odposlanstvo CMD z g. predsednikom župnikom Matijo Medveščkom in dr. Stankotom Cajnkarjem, dekanom ljublj. teol. fakultete na čelu. Pripomniti je treba še to, da je Tito ob rdečem državnem prazniku odlikoval več slovenskih članov CMD z redom bratstva in enotnosti II. stopnje. Več drugih Cerkvi zvestih duhovnikov pa je odlikoval z zapori. Na njegove izjave ob sprejemu članov CMD odločno odgovarja Katoliški glas z dne 7. januarja 1960. Članek bomo objavili prihodnjč.

V ljubljanski škofiji je bilo l. 1959 birmanih 10.478, od teh 2.075 v ljubljanski stolnici.

V Narodni galeriji v Ljubljani je bila od 30. julija do 30. septembra 1959 razstava srednjeveških fresk na Slovenskem. Razstava je pokazala, koliko bogastva je skritega po naših slovenskih cerkvah in cerkvicah.

31. januarja je v Ljubljani v velikem pomanjkanju, kakor poročajo, umrl slovenski katoliški pisatelj dr. Ivan Pregelj. V svojih povestih in romanih je rad obravnaval duhovniške značaje. Med slovenskimi duhovniki je imel veliko prijateljev. Zlasti njegovi nekdanji učenci na gimnaziji se ga bomo radi spominjali v svojih molitvah.

Postna postava je letos v vseh jugoslovanskih škofijah enaka: strogi post je ukazan štirikrat na leto: na pepelnico, na veliki petek, na dan pred praznikom Marijinega brez. spočetja in 23. decembra; samo zdržek pa je ukazan vse petke v letu.

Tudj mašne štipendije so v ljubljanski škofiji izenačili z drugimi jugoslovanskimi škofijami: navadni prosti štipendij je 300 din; štipendij 400 din pa je treba dati za sv. mašo na določen dan, oz. za oznanjeno ali pa ustanovno

sv. mašo; za peto črno mašo je treba prispevati 500 din.

Tvarina pastoralnih konferenc v ljubljanski škofiji je letos prav zanimiva in sodobna: delo cerkvenih zborov za zedinjenje; petdesetletnica odloka o prvem sv. obhajilu otrok; pregled dogemskih in disciplinarnih odlokov zadnjih dveh cerkvenih zborov in njih pomen za življenje Cerkve; prvenstvo rimskih škofov.

G. Radotu Šoncu, župniku v Klancu (tržaška administratura) je umrl oče, doma v Tomaju.

CMD je za desetletnico izdalo zbornik „V nove zarje“. K vsebini se bomo še vrnili. — Razne akte in govore na proslavah pa bodo izdali v posebni knjigi „Desetletnica“. Zbornik „V nove zarje“ so za nizko ceno 1000 din poslali članom CMD, pa tudi drugim duhovnikom. Sodijo, da je kom. oblast morala precej prispevati, ker sicer zbornika ne bi mogli tako poceni prodajati. Stenski koledar CMD za leto 1960 ima poleg slike sv. Cirila in Metoda tudi sliko Marijine božjepotne cerkve v Solčavi.

Odbor CMD je sedaj naslednji: Matija Medvešek, predsednik; podpredsedniki: dr. Stanko Cajnkar, Avgust Štancer, Lucijan Krajnik; Alojzij Žabkar, sekretar; Jože Šavora, org. sekretar; Janko Žagar-Sanaval, blagajnik.

Na svečnico je odšel uživati večno luč Silvester Skebe, župn. upravitelj na Lipoglavu. Bil je prefekt v škofovih zavodih, kaplan v Borovnici, katehet pri uršulinkah v Škofji Loki, kaplan v Hinjah in v Višnji gori, nekaj časa izseljenski duhovnik v Franciji, župn. upravitelj na šenturski gori in v Starem logu, med drugo svetovno vojno nekaj časa v italijanski internaciji, po vojni pa vikar namestnik v Hinjah in končno župn. upravitelj na Lipoglavu. G. župnik Mali mu je v svojem imenu in v imenu prijateljev napisal v našem glasilu lep članek v spomin.

5. februarja 1960 je v Zalogu pri Cerkljah vzel slovo od tega sveta g. Andrej Pavlin, star 84 let. Posvečen je

bil meseca julija 1901. Služboval je v Rovtah, v Sodražici, na Gori in na Premu, dolgih 45 let pa je bil župnik in učitelj pri Sv. Katarini nad Medvodami oz. nad Polhovim gradcem. Med drugo svetovno vojno je bival pri g. ap. prot. in stoln. proštu dr. Fr. Kimovcu v Ljubljani. Od leta 1954 je živel doma v poklju. Zlasti duhovniki ljublj. škofije se ga dobro spominjajo, ker so kot bogoslovci na četrtkovih popoldanskih izletih radi obiskali prijazno Sv. Katarino.

10. svečana pa je za vselej zapustil ta svet kartuzijan p. Ferdinand Stadler. Dočakal je 81 let. Po letu 1945 je z veliko vnemo in gorečnostjo deloval kot župn. upravitelj v Brusnicah. Bolezen ga je končno prisilila, da se je vrnil v pleterski samostan, kjer ga je pa že čez 40 dni obiskala smrt.

Cerkvena odlikovanja duhovnikov ljublj. škofije. Ljublj. škof msgr. Anton Vovk je ob svojem obisku pri sv. očetu v Rimu poskrbel, da je sv. stolica 12. februarja 1960 odlikovala tehle pet duhovnikov ljubljanske škofije: **dr. Franc Kimovec**, stolni prošt, je postal apostolski pronotar ad instar partiepantium, **Josip Šimenc**, stolni dekan, **dr. Jože Pogáčnik**, kanonik, generalni vikar ljublj. škofije ter škofov delegat za slov. del reške škofije, ter **dr. Andrej Snoj**, profesor za novo zavezo na ljublj. teol. fakulteti, pa so bili imenovani za papeževe hišne prelate; **dr. Vilko Fajdiga**, prodekan ljublj. teol. fakultete in izredni profesor za krščansko in primerjalno veroslovje, je pa dobil naslov papeškega tajnega komornika (monsenjorja). Cerkvena odlikovanja jim je izročil škof msgr. Anton Vovk na praznik sv. Jožefa v ljubljanski stolnici. Ob tej priložnosti je imel lep nagovor.

Ljublj. škof. okrožnica omenja tudi smrt g. prof. dr. Ivana Ahčina, odličnega političnega delavca, sociologa, profesorja na izselj. teol. fakulteti in že prej v Ljubljani ter urednika Omnes unum. Umrl je v Palomarju pri Buenos Airesu 14. februarja 1960.

V šturjah na Vipavskem je 15. febr. odšla k Bogu po plačilo zgladna krščanska gospa Emilija Breclj, mati doberdobskega župnika Bogomila Breclja, gorečega in delavnega duhovnika. Ko je l. 1950 pel novo mašo v cerkvi sv. Ignacija v Gorici, se je mati ni mogla udeležiti. Sin ji je na bloku od daleč podelil novomašni blagoslov. Na pogreb svoje matere pa je g. župnik mogel. 9. julija 1944 so ji komunisti odpeljali moža in tri otroke: Marico, Angelo in sina Martina, ki je bil star šele 14 let. Čez štiri dni so jih ustrelili. Skoraj ob istem času je drugi sin padel v vojski. Kako lep je spomin na take trpinke in duhovniške matere!

26. februarja je v Hrastju, v župniji Šenčur pri Kranju zaspal v Gospodu g. Viktor Švigelj, star 76 let. Kaplanoval in župnikoval je v Horjulu, Toplicah, na Blokah in v št. Jurju pri Grosupljem. Od l. 1948 je bil ekspozit v Hrastju. Po vojni je izgubil nogo; skoraj je dočakal zlato mašo (obhajal bi jo sredi julija letos). Svoje trpljenje je vdano prenašal, veliko molil in rad študiral duhovno literaturo.

Na prižnicah ljubljanske škofije in slovenskega dela reške škofije so brali naslednje škofovo sporočilo po povratku iz Rima: „V ponedeljek dne 1. februarja 1960 me je sprejel v Rimu sv. oče Janez XXIII. v zasebni avdienci. Obujal je spomine na Ljubljano, skozi katero je potoval v novembu leta 1927 kot apostolski vizitator v Bolgarijo, in podrobno se je zanimal za naše versko stanje. Po daljšem ljubeznivem razgovoru je podelil svoj blagoslov vsem duhovnikom, redovnikom, redovnicam in posebej vsem vernikom ljubljanske škofije in slovenskega dela reške škofije. Ob tem blagoslovu molimo za sv. očeta, za sv. Cerkev in za ohranitev naše sv. vere!“

Kapucinski samostan je izgubil odličnega člana p. Mavricija Teraša. Rodil se je 15. oktobra 1889 v Sevnici, v mašnika je bil posvečen v Gorici 10. julija 1914. Služboval je kot katehet, pridigar, misijonar in spovednik po raz-

nih kapucinskih samostanih, kjer je bil ponovno tudi predstojnik. Od l. 1932 je bil podtajnik v generalni prokuri v Rimu. Pripomnimo, da je bil pokojnik ob koncu prve svetovne vojne na štajerskem. Opozoril je gen. Maistra, da so razmere za Slovence na Štajerskem nevarne; general je na to pobudo zasedel Maribor. Svoj čas je p. Mavricij napisal lepo ascetično delo „Po stezah krščanske popolnosti“. Pa tudi sicer je deloval kot nabožni pisatelj in pesnik. Bil je dolgo časa bolan. Umril je v Škofji Loki 10. marca 1960. Pokopali pa so ga 13. marca 1960.

Sredstva milosti za posvečevanje človeštva. Rajni p. Mavricij Teraš je napisal 33 razprav o milosti božji, o molitvi, svetih zakramentih, zakramentalih in cerkvenih obredih. Te razprave so nekako gradivo za pridige in kateheze. Kapucini so te razprave razmnožili in zbrali v knjigi. Razpošilja jo kapucinski samostan v Ljubljani, Štepanjska cesta 7; cena 800 din.

10. marca 1960 se je ločil s tega sveta tudi Mihael Planinšek, duhovnik tržaške škofije. Rodil se je 22. septembra 1892 na Polici in bil posvečen 6. julija 1919 v Ljubljani kot tržaški bogoslovec. Po krajšem službovanju v Sori je deloval ves čas v tržaški škofiji, v letu 1951 pa se je ves onemogel vrnil v ljubljansko škofijo in preživel svoj pokoj in bolezen v cistercijanskem samostanu v Stični.

Pastirsko pismo škofa msgr. Vovka o obisku pri sv. očetu Janezu XXIII. Prebrati so ga morali na prižnicah do bele nedelje. Glasj se pa takole:

Dragi duhovniški sobratje, redovniki, redovnice in spoštovani verniki ljubljanske in slovenskega dela reške škofije!

Vsako leto, ko obhajamo velikonočne praznike, smo katoliški kristjani ob vstalem Zveličarju veseli in ob njegovi zmagi nad smrtjo in grehom polni upanja in krščanske samozavesti. Upravičeno si med seboj izrekamo voščila, da bi Gospodovo vstajenje prineslo tudi nam samim zmago nad grehom in nad

vsemj težavami življenja. Ko Vam letos taka krščanska voščila iskreno izrekam, dovolite, da Vam kratko popišem svoj obisk pri svetem očetu, ki sem ga doživel 1. februarja in za katerega sodim, da sem ga naredil ne samo v svojem imenu, ampak tudi v imenu vseh, ki ste mi izročeni.

Zakonik cerkvenega prava v 340. kanonu ukazuje, da so vsi škofje dolžni vsako peto leto poročati papežu po obrazcu, danem od apostolske stolice, o stanju škofije, ki jim je izročena. Podrobno preučujejo seveda ta pismena poročila prizadete kongregacije pri sv. stolici, za najvažnejše zadeve se pa zanima tudi sam sv. oče, kateremu se mora vsak škof predstaviti in mu izročiti posebno poročilo.

Po zadnji svetovni vojski je bilo s sedeža naše ljubljanske škofije mogoče to važno naročilo izpolniti šele letos, ko sem v zgodnjem jutru 19. januarja odpotoval v Rim, da sem uradno, pa s spoštovanjem in veseljem, počastil predvsem grobova sv. apostolov Petra in Pavla in da sem se predstavil papežu in mnogim svetim kongregacijam rimske kurije. Važni, tudi težavni opravki so se vrstili. Nekatere je bilo treba še preučevati. Zato sem vmes lahko obiskal tudi nekatera znamenita božja pota izven Rima, da sem tam priporočil Bogu, Mariji in našim zavetnikom škofijo in sebe. Kar utrujen, pa Bogu hvaležen za izvršena potrebna opravila, sem se v jutru 20. februarja vrnil srečno domov v potrjeni zavesti, da je povsod lepo, a najlepše doma.

Zopet in zopet sem v duhu na potovanju in posebej v večnem rimskem mestu. Tako močni so bili pač vtisi, tako važno je bilo poslovanje. Spomine bi lahko pripovedoval ure in ure. Vem pa, predragi, da Vam znamenitosti krajev, posebej tudi Rima, lahko slika kdor koli ali tudi dobra knjiga, eno Vam pa iz večnega mesta more predočiti samo tisti, ki je to sam doživel. In to eno je: poseben obisk pri papežu, pri namestniku Kristusa na zemlji, pri vrhovnem poglavarju krščanstva.

Takoj po prihodu v Rim sem za obisk pri papežu vložil pismeno prijavo in označiti sem moral, kdo bo še v spremstvu. Zvečer 31. januarja sem dobil obvestilo, da je obisk določen na naslednji dan, 1. februarja ob 11.45 dopoldne.

Slavnostna papeževa straža je bila razpostavljena v zgodovinsko opremljenih sobanah, skozi katere smo šli že nekaj pred napovedanim časom v pred-sobo papeževe zasebne sprejemnice. Tu mi je višji prelat na vprašanje ljubeznivo pojasnil, da je sedanji sv. oče odpravil po ceremonielu predpisani trikratni poklek pri prihodu škofa, kar je posebej všeč tistim, ki čutijo že kakšne nevšečnosti v nogah. Pred menoj je bil v avdijenci neki ameriški škof, nato sem pa vstopil pač s čustvi, da grem k očetu.

Po ljubeznivem pozdravu je papež takoj pričel obujati spomine na Ljubljano, skozi katero je potoval v novembru 1927 kot apostolski vizitator v Bolgarijo. Vprašal je, če še hodijo verniki radi v visoko dvignjeno Marijino (t. j. frančiškansko) cerkev, kamor so se takrat vozili tudi s kolesi; zanimal se je posebej za stolnico, za cerkev sv. Jožefa, za cerkev sv. Frančiška, za duhovsko semenišče, za zavod sv. Stanislava. Na vse to ima posebne spomine. Z vsjo ljubeznijo in skrbjo je vprašal, kakšni so verniki, kako izpolnjujejo verske dolžnosti, kakšni so starši in otroci, ali se vrši v redu pridiganje, poučevanje verouka, ali je poskrbljeno za versko tolažbo umirajočim, kakšno je versko življenje med preprostimi in kakšno med izobraženimi. S posebno skrbjo se je zanimal, če je kaj duhovniškega in redovniškega naraščaja. S prav izrazitim poudarkom je želel vedeti, kakšno je življenje in udejstvovanje svetnih in redovnih duhovnikov in ali je njihova zvestoba do Cerkve in njenih navodil prava; v ta namen je kar v pogovoru vzdihnil k Bogu za pomoč. Zanimal se je za versko življenje vseh Slovencev. —Kako sva bila oba vesela, ko sem lah-

ko marsikaj pohvalil, kako pristrčno je izrazil sv. oče svoje želje, da bi vsi Slovenci ostali dobri in zvesti veri svojih očetov!

Ko sva dokončala še uradni pogovor, je preteklo 25 minut, medtem ko traja navadno zasebna audienca škofov le po 15 minut. Segel je tedaj pa-pež v predal svoje pisalne mize in poklonil mi je veliko srebrno medaljo, na kateri je na eni strani njegov relief, na drugi pa relief lurške Matere božje; izročil mi je tudi prgišče manjših srebrnih medaljerskih spominskih svetinj, ki so bile kovane ob njegovi izvolitvi za papeža. S posebno naklonjenostjo mi je izročil tudi lep rožni venec na srebrni verižici in s srebrnim križem, kar mi bo pač najlepši spomin. Ob izročitvi rožnega venca me je pa ljubeznivo vprašal, če imam še živo mater. Pač z namenom, da bi tudi njej poklonil enak rožni venec. Moral sem mu seveda pojasniti, da je umrla že pred 43. leti, da sem med devetimi njenimi otroci zadnji in da je preteklo od dneva njenega rojstva že čez 100 let. Rad je pa, na prošnjo, izročil iz drugega predala posebni rožni venec za mojega tajnika, ki je čakal v predsobi. Z besedami hrabrjenja za delo v čast božjo ter za zveličanje neumrljivih duš in z objemom miru mi je končno najvišji pastir podelil poseben blagoslov, tudi za vse duhovnike, redovnike, redovnice, bogoslovce in prav posebej za vse vernike, ki so mi izročeni. — Nato so vstopili v sprejemnico spremljevalci. Vsakemu je privoščil prijazno besedo in rad je blagoslovil spominke, ki smo jih imeli s seboj. Končno se je sv. oče še fotografiral posebej z menoj in posebej z vsemi obiskovalci. — Ko smo srečnj zapuščali sv. očeta, je še in še blagoslavljal vse Slovence. Bodimo mu za očetovsko skrb, vzvišeno molitev in sveti blagoslov res hvaležni. Molimo zanj, molimo drug za drugega! Posebej v velikonočnih praznikih, združeni ob vstalem Zveličarju, kj naj nam pomeni vedno zmago nad grehom, pravo veselje in blagoslovljeno srečo. Amen.

Blagoslov vsemogočnega Boga + Očeta in + Sina in Svetega + Duha naj pride na Vas in naj na Vas vedno ostane!

V Ljubljani, pred velikonočnimi prazniki 1960.

† Anton,

škof ljubljanski in slovenskega dela reške škofije.

G. Miloš Čarf je bil na lastno prošnjo razrešen službe župn. upravitelja v zgornjem Tuhinju; kot upokojenec se je naselil v Hrastju v župniji Šenčur pri Kranju.

G. Jožef Smolič, bivši župnik v Tunjicah je bil skraja obsojen na smrt, potem pomiloščen na 18 let ječe; krivično kazni je prestajal 10 let; po mnogih intervencijah škofa msgr. Antona Vovka je končno prišel iz ječe; sedaj je odšel za župnega upravitelja v Zgornji Tuhinj.

Janez Tomazin, kaplan v Domžalah, je bil premeščen za vikarja in kaplana v Novo mesto.

Salezijanec Evstahij Kristanc, dosedanjí vikar namestnik v Goričah, je bil imenovan za župnijskega upravitelja istotam.

20. marca 1960, na 3. postno nedeljo, je škof msgr. Anton Vovk posvetil nov veliki oltar sv. Nikolaja v Dolenjem Logatcu.

27. marca 1960, na 4. postno nedeljo, pa je škof msgr. Anton Vovk posvetil cerkev in veliki oltar v Strugah.

Letopis ljublj. škofije in slovenskega dela reške škofije za l. 1959 je še na razpolago na škof. ordinariatu v Ljubljani.

Za vzgojo ministrantov je izdal lavantinski škof. ordinariat tri knjižice:

1. Stopil bom k oltarju božjemu — molitve za ministrante;

2. Naši ministranti, ki ima tri dele: a) splošno vzgojne smernice, b) ministrantske učne ure in c) posvetitev ministrantov;

3. Priročnik za ministrante — pouk o posameznih liturgičnih opravilih, kot so: maša z enim strežnikom, z dvema

strežnikoma, slovesna maša, blagoslov, krščevanje, poroka, previdevanje in pogreb. — Knjižice so za vzgojo temeljno važne in naj si jih nabavi vsakdo. Dobi jih pri lav. ord. v Mariboru, ogleda pa lahko na ordinariatu v Ljubljani. Cena prve knjižice 40 din, druge 30 in tretje 35 din. — Tako okr. ljublj. škof. šte. 4/1960 priporoča knjižice. Brez dvoma bi tudi našim duhovnikom v zamejstvu in v tujini koristile za vzgojo mašnih strežnikov.

Binacije na delavnik. Okr. ljublj. škofije šte. 4/1960 ima tole pojasnilo oz. opombo: „Binacija na delavnik (gl. okr. šte. 3/1960) more po indultu svede koncilске kongregacije z dne 23. januarja 1960 št. 7938 ex 1959 dati ordinarij le tistim duhovnikom, ki opravljajo dve župniji ali nimajo kaplana. Dnevi, kdaj jo more dovoliti, so bili naštetih v zadnji okrožnici; ti so: a) prvi petki in prve sobote, b) dan pogreba in c) dan celodnevnega češčenja. Za izreden primer, ko po pameti ni pričakovati pravočasnega odgovora na pismeno prošnjo na ordinariat, je bilo v okrožnici 12/1958, 8 dano splošno dovoljenje, opraviti pogreb z večerno mašo, če so izpolnjeni pogoji, pod katerimi more ordinarij večerno mašo dovoliti, to je, če to zahteva duhovna korist znatnega dela vernikov. Po razlagi moralistov jih mora biti vsaj 20 do 30. — Duhovnikom, ki opravljajo dve župniji ali nimajo kaplana, se s tem daje tudi dovoljenje, da v takem izjemnem primeru tako večerno pogrebno mašo opravijo tudi z binacijo, morajo pa potem za vsak primer posebej poročati ordinariatu, kateremu so dolžni izročiti tudi stipendij za binacijo.“

Jugoslovanski škofje so za letošnjo veliko noč izdali skupno pastirsko pismo, ki ga naslavljajo na mladino, na mladeniče in dekleta; govori pa o čistosti. Na to važno pismo posebej opozarjamo. Izšlo je tudi v Trstu v posebni „salezijanski“ knjižici. Duhovno življenje v Buenos Airesu ga bo prav tako objavilo; 1. in 2. del je že tiskan v jul. in avg. šte. za l. 1960.

Salezijanski inspektor je sedaj g. Avguštin Jakob. Njegova svetovalca pa sta: gg. Anton Hanžel in Anton Logar.

Salezijanski direktorji pa so naslednji gospodje: Janez Špan v Mali Nedelji in v Veržeju, Martin Jurčak na Rakovniku, Štefan Zorko na Kodeljevem.

Salezijanci imajo svoje hiše tudi na Hrvaškem v tehle krajih: v Podsusedu, Rijeku, Rovinju, Zadru, Zagrebu (v Knežiji in Vlaški ulici).

Vladimir Jereb, ki smo ga že omenili kot novega župn. upravitelja v Šmarju pri Ljubljani, je po smrti g. Silvestra Skebeta postal tudi župn. soupravitelj župnije Lipoglav.

V noči od 27. do 28. aprila 1960 so neznanci vlomili v župnijsko cerkev v Zagorju ob Savi. Odnegli so monštranco in na enem ciboriju odlomili križ, ker so mislili, da je zlat. Z Marijinega oltarja so odnesli tudi križ, ki je bil iz tombaka.

Za prosimodalne eksaminatorje za dobo 10 let so bili v ljublj. škofiji imenovani: dr. Jakob Aleksič, dr. Josip Demšar, dr. Janez Fabijan, msgr. dr. Vilko Fajdiga, prelat dr. Franc Grivec, msgr. dr. Jožef Jeraj, dr. Vinko Močnik, dr. Janez Oražem, prelat dr. Andrej Snój in dr. Anton Strle. Vsi poučujejo na ljublj. teol. fakulteti.

Skoraj sami župn. upravitelji v ljubljanski škofiji. Okr. šte. 6/1960 pravi: „Od 278 župnij, kolikor jih ima ljublj. škofija, jih samo še dvajset vodijo pravi župniki. Večino oskrbujejo župnijski upravitelji, nekaj je pa še vikarjev namestnikov. Pa tudi upravitelji se pogostokrat hitro menjujejo, ker to zahtevajo specifično povojne razmere.“

Okrožnica nadaljuje: „Zato so tudi predaje in prevzemi župnij bolj pogostni, kakor so bili nekdaj. Povrh je cerkveno in nadarbinsko premoženje prebolelo po vojni mnoge in zelo občutne spremembe. Zato je včasih težko imeti v predpisanih zapisnikih natančen pregled cerkvenega in nepremičnega premoženja in še teže župnijo prevzeti po stvarnem in zanesljivem zapisniku. Vojna je uničila tudi mnogo cerkvenih ar-

hivov; kar pa je arhivov ostalo, je čisto raztreseno, nepopolno in ne nudi več natančnega pregleda prejšnjega cerkvenega premoženja.“ Zato škof msgr. Anton Vovk ponovno opozarja na nov točen zapisnik inventarja ter daje navodila glede predaje in prevzema župnije, zlasti omenja važnost prevzemnega zapisnika.

Zaradi obnove zunajščine se tudi letos ne morejo vršiti duhovne vaje za duhovnike v ljubljanskem semenišču. Frančiškani na Sveti gori so v soglasju z goriškim administratorjem msgr. dr. Mihaelom Torošem dali svoje prostore. Tečaji so naslednji: od 18. julija zvečer do 22. julija zjutraj; od 25. julija zvečer do 29. julija zjutraj (ta tečaj je določen predvsem za duhovnike goriške in tržaško-koprške administrature); od 8. avgusta zvečer do 12. avgusta zjutraj; od 22. avgusta zvečer do 26. avgusta zjutraj; od 12. septembra zvečer do 16. septembra zjutraj (zadnji tečaj se bo vršil le, če se vsi priglašenci ne bodo mogli prej razvrstiti).

29. maja 1960 je škof msgr. Anton Vovk posvetil novo župnijsko cerkev sv. Martina v Šmartnem v Tuhinju, hkrati pa tudi veliki oltar sv. Martina, škofa in spoznavalca ter stranski oltar prebl. Device Marije. Zaradi vojnih in povojnih razmer je bila prejšnja cerkev neuporabna; zato so doslej imeli mašo kar v župnišču. Mojster Jože Plečnik je iz ostankov prejšnje cerkve pripravil lepe načrte, ki pa bodo ostali le v arhivih. Nova cerkev je drugačna od prejšnje in stoji na novem kraju, kjer tvori novo arhitektonsko središče vasi.

Po 31 letih je bil v Cerknici pri Raketu spet župnijski misijon. Vodili so ga gg. Vogrin, Žerjav in Hribšek.

V Sečkanu je prebil mesec dni v ječi g. Stanko Ipavc, župnik in dekan v Boveu. Vzrok: miličnikom ni hotel izročiti cerkvenih matičnih knjig zadnjih

let. Od l. 1924 so na Primorskem občine vodile svoje matične knjige in župnijski uradi svoje.

G. Mirko Žakelj, župnijski upravitelj v Zavrtaču (dekanija Idrija) je bil obsojen na zapor, ker je v cerkvi opozarjal glede nedostojne mode.

Umri je g. Jože Mirt, kanonik mariborskega stolnega kapitlja.

Svojo dušo je izdihnil tudi dravograjski prošt Matija Munda. V taborišču v Dachau je med drugo svetovno vojno izgubil roko.

Na praznik sv. Petra in Pavla so bili posvečeni v ljubljanski stolnici v mašnike tile diakoni ljubljanske škofije:

Arhar Marijan, rojen 30. julija 1930 v župniji št. Vid nad Ljubljano;

Bobnar Janez, rojen 9. junija 1915 v župniji Smlednik;

Grojzdek Alfonz, rojen 11. oktobra 1933 v župniji Cerklje ob Krki;

Ham Janez, rojen 11. novembra 1934 v župniji Kranj in bivajoč v župniji Velesovo;

Lamovšek Alojzij, rojen 16. aprila 1932 v župniji št. Rupert na Dolenjskem.

Mihor Roman, rojen 10. avgusta 1933 v Ljubljani, župnija Trnovo.

Okrožnica, št. 6/1960 naroča: „Imena novomašnikov naj se v nedeljo 26. junija oznanijo v vseh cerkvah škofije s priporočilom, naj verniki molijo zanje, za vse bogoslovce in duhovniške poklice. Na praznik sv. Petra in Pavla pa naj se pri vseh božjih službah moli za novomašnike iz Cerkevne molitvenika na str. 264.“ Dodaja še tole: „Nove maše bodo imeli novomašniki naslednjo nedeljo v svojih domačih župnijah, prihodnje leto pa bodo vsi nadaljevali teološke študije.“

Letošnji frančiškanski biseromašnik je p. Albert Pirc, rojen 21. aprila 1877, v mašnika posvečen 5. oktobra 1900; živi v frančiškanskem samostanu v Novem mestu.

